

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Szomoru történelem.

Budapest, szeptember 17.

(Á. K.) Láng Lajos érezte, hogy midőn Debreczenben az ipar és kereskedelem hazafiságát rehabilitálja, történelmi talajon áll. A debreczeni polgárság érzülete és gazdagsága egyaránt bizonyítja, hogy az ipar és a kereskedelem Magyarországon nem kozmopolita fogalom, hanem a nemzeti történelemnek szerves alkotórésze. Sőt ennél is több. Egyenesen a magyar fajnak istápoló véredénye. Mert még Ázsia síkságain sem lehetnek őseink annyira fajmagyarok, mint amilyenek az idegen származású iparosok és kereskedők ma élő utódai Debreczenben.

S hogy miért nincs a magyar társadalomnak, sőt magának az immár vezető szerepéről „lefokozott” magyar középosztálynak is az ipar és kereskedelem történelmi érdemei felől igazságos ítélete? — Egyszerűen azért, mert ezeket az érdemeket a történelem nemcsak hogy föl nem jegyezte, hanem magas megvetéssel elikkasztotta. Mert ahogyan a demokráciának nincs góthai almanachja, — épp úgy az ipar és kereskedelem sok százados szenvedéseinek, munkálkodásának és nemzeti alapokat építő hangyaszorgalmának Magyarországon nincs történetírása. Az ipar és kereskedelem munkáját s küzdelmét az egész Árpád- és az egész vegyesházi korszakban a névtelenség homálya fedi. Névtelenek még azok is, akik a földművelésbe a haladást behozták és az élelmiszerek természetét az ipari termeléssel kibővítették. Névtelenek azok, akik meghonosították a kender- és a lentermelést és azzal összekötötték a vászonszövést. Névtelenek azok, akik behozták a gyapjuniyírást és azzal a gyapjuszövést. Erről csak annyit tudunk, hogy ez még Szent László alatt nem volt ismeretes. Névtelenek azok, akik beplán-

tálták a méhészetet. S erről csak akkor vesz tudomást a történetírás, mikor Kőszeg ostrománál (1289) a községi asszonyok méhekkel telt kosokat dobáltak az ostromló németek fejére. Névtelenek mindazok, akik a bányászatot művelni kezdték, és a kézipart fölemelik a műiparba, akik a kereskedéssel behozzák a kultúrát, s a kivitelei kereskedelem által megindítják a pénz beszívárgását. A történetírás ezekről csak akkor vesz tudomást, mikor „Kálmánt a kalmárok szembeszökő gazdagsága arra bírta, hogy adójukat megnagyobította.” Névtelenek azok, akik behozták a posztót, a selymet, a bársonyt, a fehér és a festett üveget, az égett bort, (melyet az arabok hoztak Khinából először,) s névtelenek azok, akik a bortermelést a nyerstermelésből iparcikké tették. A történetírás csak azt jegyzi fel, hogy az oligarchia gyűlölete és üldözése sohasem szűnött az ipart és kereskedelmet üző elemek irányában, s hogy mindazt a védelmet és jogot, amit ezek az elemek a nemzeti királyoktól nyertek, mindazt az oligarchia folyvást lábba taposta. Ezért lehet elmondani, hogy az ipar és kereskedelem története, ami nincs megírva Magyarországon, nagyon „szomorú történelem”. S ez fejt meg, hogy ámbár (mint Láng Lajos nagyon helyesen mondta), a magyar városok virágzásának és anyagi erejének gyökerei ipari szervezeteiből merítették leghatalmasabb táplálékukat s ezáltal pótolták ki a harctéren szenvedett katasztrófák veszteségeit, — mégis az ipar és kereskedelem megbecsülésében a földműveléssel szemben nincs meg a kellő paritás. Pedig azt a hivatást, amit Láng Lajos szán az iparnak és a kereskedelemnek, hogy a világrészek öldöklő versenyé által fenyegetett mezei gazdaságnak segítségére jöjjön, — azt a hivatást az ipar és kereskedelem már a multban is folyvást teljesítette. Valamint azt

is, hogy ott a középosztályt, melynek vállain nyugodott mindig a nemzeti fejlődés s nyugszik ma is, melyről Láng Lajos nagyon szépen mondta, hogy egyesíti magában a vezetésre szükséges különböző erényeket s amely önmagában elég nagy és elég független arra, hogy tagjaiban a szükséges versenyt is ébren tarthassa, mely egyedül bírja azt a függetlenséget és azt a nagy érzéket, mely a széles néprétegek érdekeit felkarolja s mely egyedül bírja az asszimiláló erőt a különböző nemzetiségekkel szemben, — folyvást új elemekkel gyarapította. Az ipart és kereskedelmet üző elemek voltak azok, melyek az összekötő kapcsolatokat megteremtették a földélelki jobbágy és a polgári elemek között. Lépcsőket emelve a pórnépek fölé és csatornákat nyitva lefelé, hogy az oligarchiától sokszor elnyomott középmasszák gyökerei el ne száradjanak. Ezek az elemek voltak azok, melyek századokon át, a névtelenség homályában dolgozva és szenvedve, nemcsak hangyaszorgalommal, hanem magasabb etikai tulajdonságokkal is előkészítették azt a processzust, hogy ha majdan a magyar középmasszák a szűk rendi érdekek korlátain túl megpillantja a nemzeti egység ideálját: fölvehesse a harcot az oligarchiával és legyőzhesse azt. És ez be is következett a mult század negyvenes éveinek végén, — s hatása érezhető volt még az alkotmányos élet visszaállítása után is. Csakis az utolsó évtizedek alatt kezdődött újra az ipar és kereskedelem régi „szomorú története”. Amivel természetesen együtt járt az is, hogy a vezényszó — a középosztálynak mint vezető tényezőnek lefokozására — kiadalt.

Meddig fog tartani? — Mindaddig, míg a közszellemben a meghamisított történelmi perspektiva tévelygése meg nem szűnnek. S azért volt Láng Lajostól nagyon üdvös és okos dolog, hogy Debreczenben az ipar és

TÁRCA

Az ég felé.

I.

Szeress, szerelmem és ne hagyj el,
Röptömben tölem ne maradj el,
Kövess, mint a madár!

Lásd, én a földön meg nem élek,
A rög közül a szárnyas lélek
Velem az égre jár.

A lét ott fenn oly fényes, tiszta,
Sohsem is kívánczol vissza,
Ha felszállasz velem.

A földtől hogyha elszakadtunk,
Zúghat, jajonghat ott alattunk
A gond, e sőtét elem, —

Úgy hallik oda föl a jajszó,
Mint távol hangzó estharangzó,
Mely áhitatra int.

S a rágalmak míg hozzánk érnek,
Azt hiszszük, ott lenn arra kérnek,
Hogy jöjjünk le megint . . .

De mi csak egyre föllebb szállunk,
A mennyországig meg sem állunk —
En védél, s te velem!

Lehet, teszünk is ott egy kis bajt,
Ha meglátják az angyalok majd,
Hogy mi a szerelem . . .

II.

Hiába, te nem jössz csapogni az égre!
Te csak nem hagyod el, a sok földi gondot!
Hasztalanul hívlak, — fehér szárnyaidat
Te ki nem bontod!

Jóságosan, esdve tekintesz utánam,
Ha a szárnyaimat röpülésre tárom,
Könny is gyűl szemembe, de csak ülsz a fészken,
Hű kicsi párom.

S lám, hogy a fiókák csipegését halom,
A kék magasságba most már én se nézek, —
Nem a légi utak vezetnek az égre,
Hanem — a fészkek!

K. Lippich Elek.

Kossuthról.

(Emlékeimből.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtó Porzó.

II.

Saison elején a fővárosi divátarus csinos körlevélben adja tudtára a „magas uraságoknak s a nagyérdemű közönségnek”, hogy az üzlet főnöke e mai napon (i. a levél keltét) Párisba utazott a legújabb s legjobb izlésű szabások és szövetek

beszerzése végett. Két héttel rá egy újabb takaros levélben értesíti a „magas uraságokat és a nagyérdemű hölgyvilágot”, hogy a főnök megérkezett Párisból s ajálja a „legutolsó” divat szerint készült ruhaminták, selymek és bársonyok, csipkék és szalagok dus választékát.

Még nem is oly rég mult el annak ideje, hogy az „Igaz Honfi” (vagy a „Közelhű Magyar”) hasonló fogással élt. Messze pirosuló plakátokon hirdette, hogy a lap szerkesztője, Buzogány Árpád (vagy Párdue Tóthótm) ur elment „Kossuth apánkhöz arany szavakért!” S midőn nem sokára Turinból megkerült, egy még messzebb ragyogó, trombitás falragasz kürtölte — nem is a t. e. olvasónak, hanem mindjárt az egész országnak, hogy: „Óh Magyar! Szerkesztőnk, Párdue Tóthótm (vagy Buzogány Árpád) ur hazatért Turinból s hozott Kossuth apánktól arany szavakat!” Csak-hogy ezzel nem toldotta meg: „és ajálja ezeknek a legújabb minta szerint mondott arany szavaknak dus választékát a t. e. nemzet becses figyelmébe.”

Bár ez a rut üzérkedés teljesen még alá nem hagyott s vannak, akik pőreségüket szemérmetlenül takargatják ezzel a nagy névvel még ma is, az állapot valamelyest javult. Nagyot fordultak azóta az eseményok. Az elmék meghiggadtak, amit egyes irástudók úgy magyaráznak, hogy „megalkudtak a sátánnal”. Annyi bizonyos, hogy az a borjú, aki akkoron oly erősen bögött a magyar kormány ellen, ma mint megbízható jármos-ökör huzza a szekerét; s mert jóllakik minden nap, tele gyomra kiszorította zivárból a Kossuth képét. S közben nem egy párdue juhozott meg s lett kesz birkává.

Kihalhatott ezek szívéből a Kossuth Lajos képe, de nem az enyéméből, pedig Deák Ferenc óta mindig huzom a kormány szekerét. Ingeny. Mikor a szív forró szerelmét a kritikának hidege

kereskedelem hazafiságának és a nemzeti léttel összefüggő fontosságának megítélésére ráterte a történelmi szemüveget. Amikor az aktuális viszonyok porhíntése megzavarja a listza látást, — a történelmi igazságok magaslátára kell fölemelkedni, hogy a szem tisztán lásson.

BELFÖLD

Mándy Lajos nyugdíjazása. A hivatalos lap mai száma közli a következő legfelsőbb kéziratot:

Kereskedelemügyi magyar miniszterem előterjesztésére megengedem, hogy **Mándy Lajos** miniszteri tanácsosa a törvényesü nyugdíjjal, saját kérésére, ideiglenesen nyugalomba helyeztessék, és hogy neki ezen alkalomból buzgó és kitünő szolgálatairól, elismerésem tudtul adassék.

Kelt Sasváron, 1902. évi szeptember hó 18-án.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Láng Lajos, s. k.

Zsigmond püspök. *Bubics* Zsigmond kassai püspökről, akit imént kibocsájtott pásztorleveléért az egész magyarság ünnepel, azt írta ma néhány újság, hogy hajlalt korára való tekintettel, segédpüspök kinevezését kéri a kormánytól. A hír azonban alaptalan. *Bubics* püspök hajlott kora mellett is jó erőnek, egészségnek örvend s így coadjutori kinevezetés iránt való kérelmére még aligha gondolt.

A második pénztári negyed. A pénzügyminisztérium ma tette közzé az 1902. április—júniusi negyede vonatkozó bruttó-kimutatást, amely szerint a bevételök összege 236,101,878 korona, tehát 5,641,541 koronával több, mint tavaly a megfelelő időszakban. A kiadások összege 273,340,440 korona, tehát 5,231,958 koronával több. A mérleg egészben ehhez képest 409,583 koronával kedvezőbb.

A megfenyegettet Reichsrath. Bécsi politikai körökben, mint onnan jelentik, nagy fel-tűnést kelt az a hír, hogy *Koerber* miniszterelnök az esztben ha a csehak a parlamentben akadályokat gördítnek a kiegyezési javaslat letárgyalása elé, *feloszlatja a képviselőházat.* A prágai *Politik* e felosztási szándékkal szemben azt írja, hogy a kormánynek még nem is jutott eszébe kombinációba venni a képviselőház felosztását. Még nincs szükség arra, hogy e kérdéssel egyáltalán foglalkozzék, mert a jelenlegi politikai helyzet nem tesz még szükségessé rendkívüli határozatokat, már azért sem, mivel eddig csak egyes szónokok nyilatkoztak, nem pedig a párt

hivatalosan, az ifjasehek esetleges magatartásáról.

Állami közoktatás. A *Magyar Késlet* e havi füzetében báró *Bánffy* Dezso az egész közoktatásügynek államivá tétele mellett tör lándsát. Fejtegetései a következőkben kulminálnak.

A felekezeteiket mint olyanokat segítségül akarjuk hívni azon küzdelemben melyet tolytatnunk kell a magyar állam jövője érdekében, hogy kirázzuk őket is abból a magyar génius sugallta tételességből, melynek eredménye — mint Balogh Pál mondja „hogy a magyar állam etnikai életében — nagyban és egészen — ma is olyan a status quo, a milyen 1000 év előtt volt.“ Hinni akarjuk, hogy közreműködésük nem marad el, de az eredmény legjobb esetben is csak részleges lehet, mert, mint már mondtuk — a küzdelemnek és harcoknak felekezeteik részéről az ország békéje és nyugalma érdekében nem szabad, hogy a felekezetek egymás közötti hátravonalait túlléje. A felekezetek a magyar nemzeti érdekből való közreműködése tehát a — sajnos részben törvényileg teremtett — nemzetiségi egyházak etnikai életére eredménytel ki nem hathat. Ezeknél a „nemzeti gondolat“ a társadatom és kormány egybevetett működése következtében „az intézmények nyomása“ kell, hogy az etnikai életet megváltoztassa. E tekintetben bátran, határozottan és visszavonhatatlanul mondjuk ki: *a kizárólagos állami közoktatás kell, hogy segítségünkre jöjjen.* Harmincöt éves alkotmányos életünk mutatja, hogy a közoktatás érdekében alkotott törvények és tett intézkedések körültekintő tartózkodással mindig szem előtt tartották a felekezetek érdekeinek és érzelmeinek sérelme nélkül szabályozni a közoktatásügyet minden vonalon. Sajnos az állam nyújtotta bizalom jó eredményekre nem vezetett. Nem egy esetben, nem egy felekezetenél szomoruan kellett tapasztalni, hogy a nyert szabadság állami érdekek ellen érvényesítette magát és sok esetben dacára minden ellenőrzésnek és a visszaéléseket korlátozni igyekvő felügyeletnek, *nemzedékeket neveltünk állam- és nemzetellenes érzelmeitől telítve,* sok esetben még állami anyagi támogatás mellett is. Ennek véget kell vetni. A kizárólagos állami közoktatásnak, mint „intézményi nyomasztó“nak kell érvényesülni minálunk is az egységes magyar nemzeti etnika megakotására. Az állannak meg kell hozni — bármily nehezére esik is — bármily nagy anyagi áldozatokkal. És azok a felekezetek, melyek ellen, mint hazafias és magyar nemzeti irányt követők az egységes magyar nemzeti állam megakotására buzgó és tudatosan közreműködők ellen autonóm jogkörükben gyakorolt közoktatásuk tekintetében, a megbízhatóság szempontjából is kilógás nem volt tehető, át kell hogy lássák, hogy *önkormányzatuknak a közoktatásügy tekintetében leendő korlátozása az egységes magyar nemzeti állam megakotatása érdekében föl-tétlen szükséges és ami áldozatot hoznak, ha hoznak, azt az egységes magyar nemzeti állam érdekében hozták.*

Népgyűlés pártszínezet nélkül. A debreczeni függetlenségi párt intéző-birotsága tegnapielőtt este értekezletet tartott, melyen kimondotta, hogy az önálló vámtérület érdekében szeptember 28-án naggyűlést rendez Debreczenben és pedig pártszínezet nélkül, hogy alkalmat nyujtsen Debreczen és a szomszédos vármegyék népének az Ausztriával való vámközösség elleni tiltakozásra. A népgyűlésre meghívhatnak a főváros, Hajdu-, Jász-Nagykun-Szolnok-, Bihar-, Szabolcs-, Szatmár-, Máramaros-, Ung-, Bereg-, Szilágy-, Borsod-vármegye érdekeltekre. Az értekezlet szűkebb körű rendező-bizottságot küldött ki a további teendőkről végzésére, különösen felhatalmazván arra, hogy a debreczeni szabadelpvűpárttal s annak vezér-főrelival érintkezésbe lépve, magát kiegészíthesse.

Válasz. *Csávozszy* Lajos országgyűlési képviselő hosszabb nyilatkozatban válaszolt gróf *Csáky* Albinak.

A dinasztizmus minden eddigi szerencsétlensége — ugymond a nyilatkozatában — oda vezethető vissza, hogy a nagyhatalmi állást sohasem ott keresték, ahol az van, a népek és királyok együttes akaratának megdönthetetlen szilárd alapján. A rémséges vér- és pénz-áldozatok meghozatala, tartományok elvesztése, népek leigazása és nemzeteknek történeti jogaikból való kivekötése, mind mind abban leli magyarázatát, hogy a nagyhatalmi állást folyvást keresték, de mindig rossz uton keresték. A mi uralkodóházunk nagyhatalmi állásának biztosítására csak egyetlenegy ut van: megteremteni az önálló, független nagy magyar birodalmat. Szent István koronája alá tartozó összes népek bevonásával; visszaadni Csehországnak állami önállóságát és Ausztria egyéb népeinek is megadni az önkormányzatot úgy, amint azt történeti múltjuknál, vagy állami egyeniségüknek fogva megkívánják.

A sasvári királygákorlatok vége.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Sasvár, szeptember 17.

A sasvári szép napok véget értek. A felsőge ma délután 2 órakor a lakosság lelkes hődolajnyilvánításai között a *Décsey* Lajos ültetveztető és *Kotányi* Zsigmond főfelügyelő által Kuti-ig vezetett udvari vonaton elutazott Bésbe.

Ma reggel 8 órakor kezdődött a hadgyakorlati táboralóiban a hadgyakorlatok megvitatása, amelyet a felsőge jelenlétében báró *Beck* tábornoknál a vezérkar főnöke vezetett. Az értekezlet déli 12 óráig tartott s a hadgyakorlatok összes ízaisait behatóan megbeszélte ott. Jelen voltak: *József, Rainer, Ottó, Lipót Szalvátör* és *Károly Ferdinánd* főhercegek, a két hadsereg-parancsnok törzskarával, az összes hadtest-, hadosztály- és dandár-parancsnokok, a vezérkar főnöke, a döntőbírák és segítők, a hadi tudósítók valamint a hadgyakorlati fővezetőség tisztjei. Végeztél a felsőge a két hadseregparancsnoknak nagy megelégedését nyilatkoztatta, rendkívül megle szavakban méltányolva a két hadseregcsoport vezetését, valamint az összes közös hadseregbeli és honvédsapatok szép kinézését, nagy

megesi, az a szerelem megacélosodik gondolattá. Az agyba szökkenő érzés szilárd alakot vált s mint politikai szükség rögződik meg az emberek meggyőződésében. Szétfeszül az ábrándok föllégtáborra s a józanság kérelhetetlen napvilága a maga rideg valójában mutatja a dolgokat. Végre a kényszerű változásba beletrördünk, megszokjuk, sőt talán — de nem is talán, hanem határozottan megszeretjük, aminek példáját sok értelmes házasság mutatja, amelyből egészséges magzatok származnak. Meglátszátok, a mostani vajudásból is ép gyermek születik. Persze, hogy andalító esthómályban, a merengés őrizetlen óráiban néha visszarebben a lélek első nagy szerelme felé; de ez a boldog házasságot immáron meg nem háborgatja. Van jó magyar elég, aki emésztő tűzbe vetve a multnak fájalmát, ennek hamujával reméli megtermékenyíteni a jövődőt.

Valahányszor egy „Kossuth Lajosnál“ feliratu cikkeket látam a lapokban, mindannyiszor megsajnáltam az öreg urat. Mennyit győztek kérdezni tőle, s mily kevéssé adhatta meg a választ!

Mivel az ilyen interviewokat nem jegyezték föl fonogrammatikus szabotossággal, a legtöbbjéhez hozzá fért a kétség. Kossuth nem egy ízben közölt is helyreigazító sorokat, hogy ez vagy az a szives látogatója nem teljesen méltóztatott őt megérteni, vagy tán — oh szerénység! — ő fejezte ki magát homályosan.

De bármiképp volt legyen: magamban (s némelykor tanuk előtt is) szívemnek mélyéből szidtam azt a sok atyafit, aki zarándoklásra magyarázva a léha kíváncsiságot, alkalmatlanságára volt az agy férfúnak.

Midőn több évvel ezelőtt után ejtettem Turint, hosszas küzdelem után megállottam mégis, hogy nézzek nála. Kossuthnak; pedig, mint olvasóm e soraim elejéből megérthette, a kandi hődolajon kívül gyermek-émlékim aranyfala is

vont feléje; vont oly bűvös hatalommal, hogy már ott állottam Collegenak leveles kis kapujában. A fonalat el nem téptem, de rövides vivódás után szépen összegöngyölgettem s visszacsuszattam hüvelyébe, az én vágó szívembe.

Sokan fordultak meg nála azóta régi barátai s új ellenfelei: Somssich Pál, Vay Miklós, Ürményi, Majláth.

Sőt még Toldy Ferenc is.

— És hogyan szólítottad, minek eimezted? évelődött vele Gyulai Pál egy akadémiai gyűlés után. — Kormányzó urnak?

— Nem énn! — felelé a tudós az ő erős pengésű n-jeivel. — Istennéments! Hogy szólítottam volna kormányzónak énn? Megexcellenciáztam, kegyelmes uramnak eimeztam. Már hogyné? Hiszen őt Ferdinánd apostoli koronás királyunk a felsőge nevezte ki miniszterének, tehát jogosan illeti meg őt az excellenciás megkülönböztetés.

* * *

Hogy nem sok idő multán ismét ott jártam Turinban, nem haboztam többé. És újból láttam azt a csodás férfút, aki beszédejeivel felzaklatott egy már-már elálmósodó nemzetet, melyet az úgy bukásával meg nem tört a bánat, s amely ellen-álló erőt tán abból a titokzatos nedvből szí magába, melyet a szeretet gyógyfivéből s a meg nem alkuvó gyűlölség piros mérégvirágából szűrt össze a sors.

Harmadmagammal voltam. Kérdéseme, fogadna-e magánál: hamarosan megjött a kedvező válasz.

Esti kilenc óra volt a kitűzött idő. Modern estélyi ruhát öltöttünk, — de én úgy éreztem, hogy ünneplőt váltok. El sem bírtam hitetni magammal, hogy néhány perccel később igaz valójában szemközt fogok állani e történelmi alakkal. Lásan, szinte hűződözva mentünk fel a lépcsőn. Az ajtó alsó felén ez az egy név: *Kossuth*.

A legény, aki tűntünk már tudta, a téres benyilóban lefejtve rőlünk a felsőt, ajtóat tartól-tünk. A tágas szobát az íróasztalon álló ernyős lámpás vonta lágy derengésbe. Itt nem várt benyúnket senkiesem. Egyébkor vizsga szemem, amely gyorsan és hiven szokott följegyezni lelkembe embert és tárgyat, most elfogódott. Csak néztem, de nem láttam. Könyves pole, kiterített mappa, herbarium, szőnyeg, függöny, butor, kép, írás, lap — mind aranyos kód gyanánt folyt össze előttem, amelyet mint valami fénylő kelmet, le-hanyatlott évtizedekbe visszaszálló emlékezetem apró virággal, tüzlekekkel s alakokkal hímzett telisded teii. Eszre sem vettem, midőn megnyitit megöttem az ajtó s csak néhány váltott szó halk neszére fordultam hátra. Fejét előre hajtva, két kezét felénk nyujtva, közelit óvatost, apró lépésekkel egy ősz férfú. Hőféhér szakáll foglalja be élenken színezett arcát. Megsüppedt kék szemében barátságos tüdvölés.

— Isten hozta az urakat!

Kossuth Lajos volt.

Engedelmet kért, hogy fekete selyem sapkáját a szemére huzhassa, mert bántja a lámpás. En csak tagolva mutattam be társaimat: azóta elhalt gyermekkori barátomat, Karsai Albert földbirtokost és dr. Bácskay Albert ügyvédet.

Folyton fűrkésztam a Kossuth arcát: ez-é az, amely akkor sugárzott nagy Magyarországot fölött? S mentél hosszabban néztem, annál inkább tértem rá: ez az! Ez! Fölismerem, bár hajdan rugalmas testét meggyőnyesztette az esztendőkről járása, s megszedte szép feje lombját az idő. De amivel nem birt szem elől, sem szenvedés: szavainak fokozódó hevéről felém csapott a minden teremtett lelket magával sodró tűz. Mert hogy adott ám innuk szellemének ebből a zamatos ó-borából.

Amidőn a mult csendült föl kérdéseiben vagy válaszaiban, szónoki volt. Tehet is ő róla,

kiállítását és hadszerű kiképzését. Azután a vezérkar főnöke felé fordult az uralkodó, akinek a legkegyesebb szavakban mondott köszönetet a hadgyakorlatok rendkívül tanulságos tervezéséért és kitűnő előkészítéséért felelősséget adva emlékezve meg egyúttal a vezérkar tisztjeit, valamint a döntőbírák és a hadi tudósítók hasznos működéséről.

A megbeszélés után déli 12 órakor ebéd volt, amelyen kétszázötven több vendég vett részt. Az ebéd után elbucoszták a 9 felső és a 10. fősoroktól, a miniszterektől, a csapatfőnököktől és a hadgyakorlatok fővezetőitől tagjaitól, majd harangzúgás közt a pályaudvarra hajtottak.

A király elutazása alkalmából a pályaudvaron már a kora délutáni órákban nagy közönség várakozott. A királyi sátorban várakoztak Kramolin főispán, Maróth Gyula alispán, Széle Lajos főszolgabíró, Ludvig Gyula, az államvasutak elnökhelyettese, Sölley miniszteri tanácsos és Ziegler Károly csendőrelvezető. Néhány perccel két óra után javas ovasók közt érkezett meg a fővezető Paár és Bojras hadségeikkel Kerzl udvari orvossal és Könyg kabinetirodai osztályfőnökkel. Az utóbbiak mindjárt felültek a vonatra. A király a sátorban az összes jelenlévő urakat megszólította és látható jó hangulatban volt. Kramolin főispánnak a következőt mondta:

— Köszönöm és teljes megelégedéssel fejezem ki a pártalan rend, a szép fogadtatás, az urak működése és az egész járás lakosságának a katonaság iránt tanúsított dícséretes magatartása felett. Kérem ezt a köszönetemet a lakosság tudomására adni.

Maróth Gyula alispánnak és Széle Lajos főszolgabírónak külön-külön ezt mondta:

— Igen köszönöm fáradozásukat, mindennel meg voltam elégedve.

Ziegler Károly csendőrelvezetőnek a király ezt mondta:

— Nagyon meg vagyok elégedve a csendőrséggel. Igen szépen teljesítette a szolgálatot.

A király azután szívélyesen köszöntve a lelkesen éljenző sasvári hűblyegket, felszállott a kocsiba, mely Lundenburgon át Bécsbe vitte.

A király a közönségi és vasúti tisztviselőknek, a postamesternek és az erdésznek arany- és ezüst emléktárgyakat adott.

Báró Fejérváry honvédelmi miniszter 3 óra 45 perckor Budapestre s báró Beck a vezérkarral 3 óra 59 perckor Bécsbe utazott.

Tegnap kezdődött meg a sasvári hadgyakorlatokon résztvevő magasabb parancsnokságoknak, csapatoknak és intézeteknek békeállomásaikra való visszatérése, részben gyalog, részben vasuton. Menetelvé hagyják el a hadgyakorlati terepet a magyar-hadisi, nagyszombati és trenseni helyőrségek gyalogcsapatát, továbbá az egész lovasság és tüzérség, valamint az összes fogatokkal ellátott járművek; a többi összes csapatrészeket vasuton szállítják.

hogy ennek a vélekedésem nagy művészi hajlandóságának nem tud parancsolni. De azért semmi szózatosság, semmi emfaticus zászlóbontás nem volt előadásában. Csak temperamentum. Valójában méltóságot nem csupán kora s multjának erős tudata magyarázza. Ha társait emlegettük, lecsüggeszté fajta: „Elhaltak. Mind elhaltak a velem egyvívűsüak!” Ha meg apróbb dolgoknak ejtettük sorát, vidámság ulti ki arcára, melynek borzadál közt régi bábján nyílt még a mosoly. Sőt egy kicsit pajkos is volt. Ilyenkor a hajdani táblabírói humor buggyant ki belőle, az előkelő aggastyánból. Mert éreztük előkelőséget, azt az igazit, a saját fölényének, erős tartalmának érzetéből fakadt nagyuri magatartást, melylyel nyájasságának még csak növelte értékét. Rám legalább egy visszavonult fejedelem benyomásával volt. Roi en exil. Hangjához, modorához misem vágott hozzá kevesebb, mint az a komázó „Kossuth apánk”, melylyel ithon oly bőven meg szerették traktálni. Kossuth nem volt öreg ur, hanem öreg ur.

Akad, aki róla, mint politikusról, így vélekedék: „Ha arra az álláspontra gondolok, melyet a kormányzó foglal el: kérdezem magamtól vajon a leghívebb előadás, a feleje bőven omló vélemények legszabatosabb összevetése, megszerzeteti-e számára a teljes valóságot? A messze távolokba igazított csillagfény tubus közbeneső leneséi nem-e vannak irizáló, idegen színt a tárgyakra? Ne vétek hazám az egyik dícsérete ellen: de erős hitem, hogy bármilyen jelesül szerkesztett achromatikus messzelátó adtak is a kezére, ithon a maga szemével tisztábban látott volna. Turin és Budapest között makacs ködfoltok hajlították el a sugarakat.”

Toprengő tudós hazámfi, azt mondom én teneked: Kossuth a maga szemével nézett és tisztán látott. Olympusi magasban állt a honi mozgalmak felett s olympusi nyugalommal is ítél. Persze, hogy a főnséges ormokon lakik az olym-

A hadgyakorlatok befejezése alkalmából a király négy kéziratban mond köszönetet. Az első kézirat Ferenc Ferdinánd főhercegnek szól, ebben a király megelégedését fejezi ki a főhercegnek a felsőbb hadvezetés terén kifejtett igen kiváló működéséért. A második kéziratban a király megbizva Üzküll-Gyllenbränd gróftól, hogy a csapatoknak teljes elismerését fejezze ki s egyszerűsmond köszönetet mond a lovasági tábornoknak a csapatok példás kiképzése és a tisztük körültekintő vezénylése felett. A harmadik kéziratban a király Frigyes főhercegnek mond köszönetet és legmagasabb elismerését fejezi ki a vezénylése alá rendelt magyar honvédségek magatartásáért is. Végül a negyedik kézirat báró Beck tábornagynak szól s ebben a király a vezérkar rendkívüli szolgálatáért elismerő köszönetet mond.

Mint értesülünk, a m. kir. honvédség Rendeleti Közlönye holnap József főherceghez, mint a m. kir. honvédség főparancsnokához intézett legfelsőbb kéziratot fog közölni, amely a leghíresebb kifejezésekben emlékezik meg arról a derék munkáról és kitűnő magatartásról, amely a honvédségeknek az ideai gyakorlatoknál is jellemezte.

A távirat az ideai hadgyakorlatokon is óriási munkát végzett. Szalay Péter vezérigazgató az idén is messzenem intézkedéseket tett, hogy a sasvári kicsiny táviró-állomást az egyszerű hatalmassá fejlődött igényeknek megfelelővé alakítsa át. Az egész idő alatt Kálmán Imre postaitkárr Sasvárról idezőtt és a budapesti központból hat táviró tisztet rendeltek oda, nevezetesen: Boár Bélát, Rabaszyky Lajost, Roth Károlyt, Schneibach Márton, Ungár Istvánt és Veres Sándort, akik egy hetes szakadatlan éjjeli és nappali szolgálatuk alatt több mint 100.000 szót kopogtak le; munkájukban határozottan támogatta őket a főnök József, a sasvári hivatal főnöke is. A kereskedelmi minisztériumból az udvari posta és táviratvezetésére Blazsejevsky Károlyi posta- és táviratfelügyelőt küldték ki és mindkét hivatal az udvari és a hadgyakorlati fővezetés teljes megelégedésére működött, a közönségnek és a sajtónak pedig őszinte elismerését vívta ki.

KÜLFÖLD

A német trónörökös és a magyarok. Minden kommentár nélkül adjuk a *Berliner Local-anzeiger* következő cikkeit:

A német trónörökös és kísérete iránt magyar földön a nagy hadgyakorlatok alkalmával tanúsított ritka figyelmet és tiszteletet Németországban nagy elégtétellel, a többi világban pedig élénk érdeklődéssel fogadták. Hogy ez több, mint pusztá udvariasság, nemcsak abból a szinte megrágtatott figyelemből tűnik ki, melyet az ősz Ferenc József király tanúsított ifjú vendége iránt, hanem abból az őszinte tiszteletből, melylyel a magyar nép spontán viselkedett iránta. Vilmos trónörökös úgy Bécsben, mint Sasvár környékén is meghódított minden szívet.

pusi harag is, mely néha szórja a mennykövet. Láthatóval azonban, bár ha azok — mint mi — incarnatus pecoviosok: inkább enyhé, mint gunyos volt. Az a nagy szemkör, mely csaknem ötven évi gondolkodás és tanulás alatt nyílt meg előtte, türelmessé tette — legalább vendégei iránt.

— Most nagy dologra mennek haza az urak, nevéte. Megvan az „és”!

Közbeveté egyikünk, hogy mi ezt az „és” szócskát is jelentékeny olvi vívmánynak tekintjük.

— Kérem alásan, mondá vidáman a kormányzó, selyem sikkájával kétszer sikkálva meg a koponyáját — az urak nesztét vették talán, hogy én, sokszor hangoztatott álláspontomból kifolyólag, sem a Habsburg-dinasztiának, sem a politikájának nem vagyok valami nagy barátja. De ha a mai konstellatit elfogadom az a diskussio alapjául: akkor is ki kell mondanom, hogy szemben az osztrák örökös tartományokban mutatkozó „grossdeutsch”, de különösen a szláv velleitásokkal — amelyek mind azt bizonyítják, hogy a monarchia súlypontja, hogy egy mondanj: magja mindinkább Magyarország felé gravitál — mondom: nem helyes dolog az, még a dinasztianak saját jól felfogott érdekéből sem, hogy az udvar és a felsőbb osztrák körök olyan szűkmarkuan mérk a magyar államiságot és állami öntudatot szilárdító, tömörítő olyan apró kedvezményeket, mint a milyen p. o. az a csepp „és” szócška.

A párisi köztárlatra fordulván a beszéd, föl-emlitem előtte a francia hadügyi miniszterium szakkiallításában látható vári és partvédő roppant agyukat, melyeknek messzehordásról és szabatos lövéképességéről csodákat hallottunk.

— Annyi kétségtelen, mondá Kossuth, öblös karosszékét közelebb gurítva hozzánk s szeméből feljebb legyintve az ernyőt, — annyi bizonyos, hogy a fegyverek technikai tökélyesítésétől sok függ és meglehet, idővel annyira ha-

Németország és Ausztria-Magyarország benső viszonya ez által nagyon tanulságos formában nyert újabb megerősítést, mely nagy értékkel bírhat a magyar népre és Ausztriában elfoglalt állására. Tudnivaló, hogy a magyar elem a Lajtán túl éppen nem abszolút ura az akaratának, ahogy ezt a külszin mutatja. A nagy román és szláv néptöredékek, különösen pedig a horvátok ezt a vezérő szerepet sokszor komolyan, merész eszközökkel s nem mindig siker nélkül támadják. Ez az elem eddig csak a 2¼ milliónyi németiség részéről részesült erőlyes támogatásban, bár a magyarság körül szerzett érdemeit nem mindig méltányolták kellőleg. Újabb időkben a belátásosabb magyar körök elismerték az e téren elkövetett politikai hibákat. Nyíltan bevallják, hogy mit köszönhet Magyarország a multban a német kultúrának s mindjebb meggyőződnek arról, hogy a magyarországi németek sohasem követnek önző célokat, hanem csakis faji sajátosságait akarják megővni, ami a magyarság mellett ennek jövőjére is nagy jelentőségű lehet.

Mindezek a körök erőt merítenek a mi trónörökösünk jelentéséről s a magyar iránt való előszeretetéséről. S így nem lehetetlen, hogy a trónörökös utazása Transilániában szorosabban egybefűzi a németeket a magyarokkal, mely az előbbieknél szababab népeletet, az utóbbiaknak pedig tulsúlyt biztosít az államban s ezt úgy kifelé, mint belel meg-szilárdítja.

Németországban szívesen vennék a dolgok e fordulatát, mely szükségesszerűleg az osztrák-magyar monarchia megszilárdítására vezetne s ez megbeszélhetetlen lenne a három nagyhatalom szövetségére is. Ha a magyarok a németiséggel méltányosabban bánának, ez nem lenne hatás nélkül a birodalom másik felében tapasztalt szorongatot helyeztette. Ezért kisérk nálunk élénk érdeklődéssel a sasvári eseményeket s nagy köszönettel fogadjuk a német trónörökösnek a magyar nép részéről tapasztalt lelkes fogadtatását.

Pelletan újabb beszéde. A köztársaság másik harcias miniszterének (az első: André hadügyminiszter) az ajációi és bisertai beszédek valószínűleg az állásába fognak kerülni. Lehetnek valakinek bármilyen benső meggyőződéséi, de oly exponált állásban, mint egy tengerészetiügyi miniszter, hol megmérlegelik minden szavát, nagyon vigyáznia kell a nyilatkozataira.

Pelletan az után, hogy Corsiciában az általunk is ismertettet beszédét mondta, Bisertában — nyomban egy másik felütést keltő beszédet tartott, a republikánus kör lakomáján. Azt mondotta, hogy nem nagyon szívesen beszél politikáról, mert olyan szavakat tulajdonítanak neki, amelyeket nem mondott. Így Corsicián Olaszországról beszélt és ime neki, Franciaország legöregebb olasz-barátjának, aki a két ország között támadt feszültség idején kijelentette, hogy a felelősség jó része őt illeti, aki mindig Franciaországnak az olasz függetlenségi háborúba való beavatkozását követelte,

ladnak bennök, hogy előlre képtelenségé válik maga a háború. De, uraim, a fegyverek jeles volta nem elég a háború sikeréhez. Emelni kell a hadsereg erkölcsi erejét. A mai háború a seregek fáradhatatlanságára és szívósságára van bázisra és ehhez minden katonának öntudatos lelkesedése szükséges. Mert épp az a baj, hogy otthon minálunk oly keveset tesznek az öntudat fölélesztésére, vagy ébren tartására. Pedig a nagy nemzetközi háború csak idő kérdése. Ausztriának az oroszszal okvetetlen meg kell vívnia. Az óriási áldozatokkal járó mostani hadi készülletet nem tartom Magyarországnak szempontjából felelősnek. Csak azért félek, hogy a mostani jó conjuncturákat szépen elszalasztják s majd csak akkor ereszkedik háborúba Ausztria, ha a szövetségeseivel való kedvezőnek mondható viszonya meglazul. Addig pedig szépen eldiplo-matizálják a jó időt és alkalmat.

— De hátha nem jól ütne ki a háború? jegyzé meg Bácskay.

— Olyan életszükség ez a háború, mondá Kossuth éledő hangon, hogy annak csakis a sikerét szabad kombinációba venni. De különben is, ha őszinte ez a szövetség, akkor Ausztriának nincs mit tartani a consequentiáktól.

Elfogulatlan pecovios elme — és van ilyen is — ha gondolkozik e nyilatkozatok fölött: nem fogja elvitatni, hogy Magyarország egykori kormányzója jó nyomon járt.

Eddig értünk, midőn „Kossuth apánk any szavait” felbeszakította a legény, ki a teát hozta. Mögötte nyulánk, ősz uri asszony lépett a szobába: Ruttkayné. Mutatán testvérhűgának bemutatott minket Kossuth, asztalhoz ültünk.

— Hagyjuk azt a csunya politikát! mondá. Most beszélgesünk egyet.

(Befejező közlemény következik.)

— **A békepohárkák.** *Máder* Rezső és *Hets* Ödön elindultak Drezdába.

— Haza hozzuk Burriánt — mondta az egyik, erős szándékkal.

— Vagy az ötven ezer korona pónálét.

Ebben aztán szépen megegyeztek. Megérkeztek Drezdába, ahol fölkeresték Burriánt s megbeszéltek vele, hogy egy kávéházban fogják le tárgyalni a dolgot.

— Ezt ravaszul eszelte ki, mondta az egyik. A tenoristát csak poharazás közben lehet megfogni.

— Persze, — büszkélkedett a másik. Egy-két pohár konyak s a dolog el van intézve.

— Tehát haza viszszük...

— Haza.

— Vagy az ötvenezret.

— Vagy.

Burrián tehát el is jött a kávéháza. Leült s legelőször is így szólt:

— Egy konyakot.

Elhozták a konyakot.

— Koccintsunk! — mondta az egyik békéltető.

— Jó.

Koccinttunk.

— Hát ne okoskodj Burrián! Gyere haza — biztatták a tenoristát.

— Nem megyek. Felelte Burrián.

— Nem?

— Nem.

— Pincér! Még egy konyakot.

Burrián nyugodtan ivott.

— Hát ha nem jössz, fizess meg legalább a pónálét.

— Nem fizetem.

— Nem?

— Nem.

— Pincér! Még egy konyakot.

Burrián megint nyugodtan itta meg a pálinkát. Most már kapacitálni kezdtek Burriánt, aki tüzesen védte a maga álláspontját. Eleinte az asztalra üttő a tenyerével, utóbb fölugrott s hangosan beszélt, kiabált, káromkodott, közben egyre itta a konyakot. Utoljára is nem tudták megnyugtani, tombolt, ordított, fenyegetőzött s mikor már sehogysem fért meg a bőrében, fölcsapta a kalapját s távozott.

A két békéltető szomorúan nézett utána.

— Nem viszszük vissza — mondta az egyik.

— Nem.

— És a pónálét sem...

— Nem.

Hallgattak. Hirtelen megszólal az egyik:

— Sőt ráfizetünk.

— Hogyan?

Rámutatott a békepohárkákra, melyek nagy számban álltak az asztalon, aztán szomorúan mondta:

— Ezt nekünk kell kifizetni. Megivott legalább tizenkét korona árát...

— **Küldöttségek a Kossuth-testvérekénél.** Ma délután 3 órakor *Dienes* Márton ízeskeresztő és *Hentaller* Lajos országgyűlési képviselő vezetésével a Független Magyarország szerkesztőségének tagjai, nemkülönben a kiadóhivatal és nyomda tisztviselői küldöttségileg keresték fel Kossuth Ferencet és Kossuth Lajos Tódort, hogy a hazafias ünnep alkalmából hű ragaszkodásukról biztosítsák és hódolatukat fejezzék ki a Kossuth-család két élő nagy fia iránt. *Dienes* Márton lendületes beszédében tolmácsolta a megjelenő hazafias ragaszkodását, mire Kossuth Ferenc és Tódor könnyekig megható szép beszédben feleltek.

Porcsolt Kálmán, a Népszínház igazgatója és *Bokor* József író tiszteltek ma délután a Kossuth-testvérekénél és felkérték őket, hogy a Népszínház ünnepi díszelőadásán jelenjenek meg. Kossuth Ferenc és *Tivadar* szombat este fogják megtekinteni az ünnepi előadást. Hasonló kérelemmel járult Kossuth Ferenc és *Tivadar*hoz *Feld* Zsigmond, a Városligeti Szinkór igazgatója, kérve, hogy tekintsék meg a holnap előadandó Kossuth című darab előadását.

— **Nemesség-megerősítés.** A király dr. *Karácson* István ezredornak és *Karácson* Endre főmérnökkel címmel és jelleggel főruházott mérnöknek és törvénytudóknak régi magyar nemességét és *telekfutói* előnevét, az előírt díjak lefizetésének kötelezettsége mellett kegyelemből megerősítette. Az erről szóló királyi kérésről a hivatalos lap mai száma közli.

— **Elfogott váltóhamisító.** Egy Drezdába érkezett jelentés szerint Liverpool mellett egy kis községben ma letartóztatták Kemper chemnitzai nagyiparost, aki félmillió márká erejéig váltót hamisított és megszökött.

— **Horvátok és szerbek.** Egy zágrábi félhivatalos távirat ma jelenti, hogy az a szerb részről terjesztett híresztelés, hogy Rumában, Karlóvácn és Zimonyban tüntetésre készülnek bizonyos szlavonorsági megyéknek Magyarországhoz való visszacsatolása érdekében, határozottan irányzatos és csupán hangulat-keltésre való. Az említett távirat szerint az északi népgyűlés határozatáról szóló jelentés szintén szerb igazgató köréből kiinduló tendenciózus kóhalmaz.

— **Német művészek francia földön.** Lipcséből táviratozzák, hogy a német művészársaság párisi vendégcsereplését 1904-re balasztották.

— **Erzsébet királyné emléke.** Gödöllőről táviratozzák: *Erzsébet* királyné halálának emlékeztetőre vasárnap, folyó hó 21-én délelőtt 11 órakor az Erzsébet-szobornál gyászünnepeket lesz. Az ünnepély programja a következő: Himnusz, éneklés a gödöllői dalkör; emléksbeszéd, mondja *Csiky* Kálmánné született *Gönczy* Etelka; a királyné utca, költemény, írta *Dalmady* Győző, előadja *Kolos* Dóra; Erzsébet óda, írta és előadja *Jorday*-*Grahl* Erzsé; Szózat, éneklés a gödöllői da kör. A rendezőség meghívta *Ferdinánd* toskánai nagyherceget és *Darányi* földművelésügyi minisztert is az ünnepélyre s valószínűleg tartják megjelenésüket.

— **Figyelmeztetés.** Felkértünk a következő sorok közlésére: Tudomásomra jutott, hogy egy idő óta nem emlegetésével többen gyűjtenek pénzt. Figyelmeztetek mindenkit, hogy én pénzügyűjtésre senkit a világon fel nem baltalmaztam. Budapest, 1902. szeptember 17.

Kossuth Ferenc.

— **Schnierer Gyula halála.** *Schnierer* Gyula kereskedelmi miniszteri tanácsos, az országos szabaddalmi tanács elnöke, ma reggel agyszéhidéstől hirtelen meghalt. Halála egészen váratlanul jött, mivel semmi baja sem volt és igen jó kedvben érkezett meg családjával Ischből. Az elmúlt éjszaka sokat köhögött, de nem szólt semmi különös ájadalomról.

Schnierer Gyula éppen az idén júliusban lett hetvenesztendő s negyvenhét esztendő óta volt az állam szolgálatában. Az alkalmán helyreállítás után a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztériumba ment, ahol kereskedelmi és ipari ügyekkel foglalkozott, később mint miniszteri tanácsos ezeknek az ügyeknek az előadója lett. Tevékenysége éppen olyan nagy volt az irodalomban mint a hivatalban. Nagyszámu szakmunkával gyarapította jogi irodalmunkat de míg irodalmi munkásságában inkább a kommentálásra szorítkozott, hivatali működése szervező, alkotó jellegű volt. Az 1885-ik évi országos kiállításnak ő volt az igazgatója; az ipari-üzemelői szolgálatot amelynek ma már nagy szociális jelentősége van, *Schnierer* szervezte Magyarországon; az ő munkája a vasárnapi munkaszünetéről, s a szabaddalmáról és védőügyekről szóló törvény, amely sok visszaélést és gazdasági veszteséget vetett véget. Hivatalos és irodalmi munkássága mellett egyéb tevékenységeink is eleget tett, nálunk szokatlan lelkiismeretességgel. Mint az a lamtudományi államvizsgabizottság tagja, az országos iparkutatási tanács alelnöke s különféle kongresszusokon a magyar kormány képviselője, mindenkor tanúságot tett nagy tudásáról és lelkiismeretességéről.

Halála mélységes gyászt hozott családjára, de gyászolja elvesztését a kereskedelmi minisztérium is a magyar jogszékvilág is. A halott most a Vasvári Pál-utca 7. számú házában, a családi lakásban van ravatolon.

— **Die Zeit.** A legközelebbi hetekben jelenik meg Bécsben *Die Zeit* címmel az a nagyszabású napilap, mely a hasonló című eddig is Európaszerte ismert hetilapból alakult át napi politikai újsággá. A hatalmas állalat négy millió korona alapítókével indul meg s programjában a legkiterjedtebb informatív szolgálatot és a tökéletes politikai ügyet enséget hirdeti. Szerkesztői: Dr. *Philippovich*, dr. *Singer* és dr. *Kanner* ismert bécsi publicisták lesznek. Az új lapba német és magyar írók is rendszeresen fognak do gozni.

— **Házasság.** *Buchgraber* Gábor államvasuti hivatalnok e hó 21-én délelőtt vezeti oltárhoz néhai *Baráth* József fővárosi mérnök leányát *Klementina* a Bakács-teri templomban.

Dees Mór Kun-Szent-Mártonból eljegyezte *Wahl* Rózsikát Pásztón.

Spitzer Jenő államvasuti mérnök Szombat helyen, eljegyezte *Flesch* Eliza kisasszonyt, Mosonból.

— **Csendőrök és cigányok.** Véres harc volt tegnap a dormánai határban csendőrök és cigányok között. A tüzes-abonyi csendőrök két csendőre portyázás közben a dormánai határban kőbor cigán; okra akad, kik a jalu határában akartak éjjezeni. A járőr igazolásra szólította fel őket mit a cigányok megtámadták s bizza erejükben a két csendőrt vasvillakkal s botokkal megtámadták. A megszorult két csendőrt fegyvert használt s a cigányok közé lőtt. A cigányok azonban nem tágtítottak s a csendőrök kénytelenek voltak a fegyvert tovább is használni, így összesen 20 lövést tettek, melyek közül 13 talált s négy cigány, köztük egy asszony is, halva maradt a téren, 9 pedig súlyosan megsebesült. Erre, aki még jutni tudott, elmenekült, egy halottjukat kocsira téve menekültek szerte-szét. A községből jött segítséggel egynehány menekülőt elfogtak, köztük a halottat vívó kocsit is.

— **Fogorvosok gyűlése.** A stomatológusok (fogorvosok) országos egyesületének köz- és nagygyűlése e hó 26. és 27-én lesz Budapesten az orvos-egyesület üléstermében és az egyetemi fogászati klinikán.

— **Egy híres jogász halála.** *Münchenből* táviratozzák, hogy *Mauer* Konrad egyetemi tanár, hírneves jogtudós, tegnap nyolcvan éves korában meghalt.

— **A huszár és a ló.** Az aradi huszárók Bács-Almás környékén tartották meg a nagygyakorlatot s a napokban kerültek haza. A huszárók között ugyan sok a tartalékos. Az a katonaelem tudniillik, amely egyidőre újra haszontalanná válik a hadseregbe nézve, amelynek ilyenformán nem is nagy a becsülete a katonák szemében. A rendes katonaságot bevitték a kaszárnyába szép muzikaszóval, a tartalékosokat azonban a városon kívül, a barakkokban szállásolták el. Amennyiben tudniillik a szállás szállásnak nevezhető. Nem adtak nekik még csak egy szalmával töltött párnát se a fejük alá, annál kevésbé szalmaszakot vagy pokrcoot. A szegény amugy is agyonhajszolt, lóra csak ritkán ül, de a gyakorlat alatt a nyeregbe alighogy leszállt legények két nap és két éjjel le sem vetették magukról az átizzadt, testükre csapzott ruhát s a barakk agyagos padlóján pihentek, amennyiben ilyenformán egyáltalában pihenni lehet. Bizonny a huszárók beledöglének az ilyen bánásmódba. S hihetetlen, de úgy van, hogy huszáréknál a ló fontosabb. Azután a karabély, a nyeregzsarnák — és utolsónak következik az ember.

— **Megszökött kereskedő.** A főváros kereskedő-világában nagy feltűnést kelt most egy ismert fővárosi kereskedőnek a szökése. Az illető vagy 50.000 korona erejéig megkötöztette hitelezőit és azután családjával együtt itthagya a fővárost. *Drucker* Rudolfnak hívják a megszökött kereskedőt, a Fűrdő-utca 1. szám alatt, a budapesti bankgyűlésület palotájában volt neki diszműrua üzlete. *Drucker* angol ember volt s csak a tavaszszal jött Londonból a fővárosba s üzletét más u-1-én nyitotta meg. Kevés árú fölött rendelkezett s ezért árúhittelt tett igénybe budapesti, bécsi és londoni cégeknél. A hitelező cégek információkat szereztek be *Drucker*ról ezek az információk csodálatosképpen mind nagyon kedvezőek voltak *Drucker*ra nézve. Így azután kapott is hitelt amennyi kellett neki. *Drucker* a Sas-utca 5-ik számú házában lakott feleségével és nyolc gyermekével. Lakását, valamint az üzletét fényesen rendeztette be s bár az üzlet nem ment valami jól Nagy-Marosra ment nyaralni a családjával s onnan járt be naponta a fővárosba. Az utóbbi időben *Drucker* egy cédulát ragasztott ki üzletének vasajtájára, amelyen az állt, hogy az üzlet ezentúl péntek estétől hétfő reggelig zárva marad. Pénteken este bezárta *Drucker* az üzletét, amelyet többé ki sem nyitott. Hitelezői, mikor látták, hogy az üzlet hétfőn is zárva marad, érdeklődni kezdtek *Drucker* dolgai iránt s ekkor kintnt, hogy *Drucker* még szombat elutazott Nagymarosra családjával együtt Bécs felé, ismeretlen helyre. Kintnt azután az is, hogy a megszökött kereskedő az üzletében lévő árukat értékesítette vagy elvitte magával. A múlt pénteken egy nagyobb küldeményt adott föl egy londoni cég címére s ebben valószínűleg az értékesebb hoimit küldie el. A becsapott hitelezők közül eddig ötten tették meg a följelentést a rendőrségen *Drucker* ellen, akit most köror a rendőrség.

— **Imaszékek bérbeadása.** A zsidó főünnepek alkalmából a pesti izraelita hitközség előjárósága úgy intézkedett hogy úgy állandó templomai, mint a kezelelése alatt álló imahelyiségek üléseinek bérbeadása e hó 14-én (szerdán) kezdődik és naponta délelőtt 9-12-ig s délután 3-5-ig fogják olytatni. A dohány-utcai templom imaszékeinek bérbeadása a hitközség központi irodájában (Sip-utca 12.) eszközök, a többi templomok és imahelyiségek székeit pedig az illető helyiségekben lehet bérteni. Nevezetesen: a Rombach-utcai zsinagógába (Wesselenyi-utca 44.), a Sip-utcaiba (Sip-utca 12.), Balvány-utca 14. sz. a. imaterem, továbbá az Akácia-utca 32. Wesselenyi-utca 17. és Vig-utca 18. sz. a. imaterembe. A hitközség tulajdonában levő templomok és zsinagógai imaszékek mult évi bérőli a megfelelő imaszékekre. a bérbeadás első három napján (24. 25. és 26-án) elsőbbségi joggal bírnak, míg a többi imahelyiségek ülései fentartás nélkül fognak már f. hó 24-én bérbeadani.

— **A báró Kavanagh-Ballyane-család.** A hivatalos lap nemrégiben felhívást intézett a báró *Kavanagh-Ballyane*-család netalán még élő tagjaihoz, hogy adjanak életjeit magukról különben családjukat, mint kihat nemesi famíliát, a magyar főrendek lajstromából törölni fogják. A földhívás következtében most egy bécsi újságban jelentkezik a család egy élő tagja és kijelenti, hogy édesatyja, báró *Kavanagh-Ballyane* James őrnagy, osztrázi és királyi kamarás volt, aki 1848. június 10-ikén halt meg a vienczari csatában. A báró *Kavanagh*-család tehát ezek szerint még nem halt ki, mert egy férfitagja él. A báró levele *Kastell* Mali Taborból van keltevez.

— **Gázrobbanás.** Veszedeles gázrobbanás történt ma délelőtt a Lipót-kört 12. számú házában. *Czenthan* Szilárd 55 éves elektrotechnikus és *Schweizer* Imre 16 éves szerelő-anonon az első emelet 1. számú lakásba a gázvilágítást akarták bevezetni. A gázcsöveket feltették le, amikor *Schweizer* gyufát gyújtott. A gáz előbb hatalmas dörréssel felrobant és lángba borította *Schweizer* Imrét, aki veszedelmesen össze-

égett. A robbanásnál Zenthan is megsebesült. Schweizert a mentők veszedelmes állapotban vitték a Rókus-kórházba.

Sztrájk Szekesfehérvárott. Szekesfehérvárról jelentik, hogy mintegy nyolcoszáz kőműves, ács és egyéb építő-munkás napok óta sztrájkol. A békéltető-bizottság ma feloszlott, mert a munkaadók és munkások megbízottjai nem tudnak megegyezni. A sztrájkolók minden reggel szocialista feliratu táblákkal kivonulnak a Sóstóra s csak este térnek vissza a városba. A főkapitány egyszer már megtiltotta a kivonulást, de a városi tanács megsemmisítette a rendőrség határozatát, nehogy zavargás támadjon. A sztrájkolók el vannak rá készülve, hogy betekig sem állnak munkába. Ma kellett volna megkezdeni a gyalogsági kaszárnya építését, de a sztrájk miatt nem lehetett. A főkapitány ma reggel újra megtiltotta a sztrájkolók felvonulását. Holnap a Sóstón nagy négyülés lesz.

Zavargás a fogházban. Lembergől táviratozzák: Az itteni férfi-fogházban egy rabot fegyelmi uton sőtét zárkára itéltek, mert egy fogházfelügyelőt bántalmazott. Ez az eset nagy izgatottságot okozott a rabok között, akik ma a cellákban és hittanóra alatt a tanteremben nagy zajt ütöttek. Ugyanakkor száznál több rab, akik a fogház műhelyeiben dolgoztak, külföldi szerszámokkal fészegetni kezdték a folyosókra vivő zárt ajtókat és kalapáccsal, fejszékkel leütögették a lakatokat. A fogház igazgatósága két század gyalogságot kért, amelynek megjelenésére helyreállt a nyugalom.

Ünnepi koszorúk. Szébbnél-szebb koszorúk pompáznak *Garay* Antónia Kerepesi-ut 9-ik b. szám alatti levő élővirág csarnokában, valamennyi Kossuth sírját fogja díszíteni. A tömördek koszorú közt van Jókai Móré, számos vármegyés s városé.

Meggyilkolt milliomas. New Yorkból táviratozzák, hogy *Fish* Miklós amerikai bankár és többszörös milliommot tegnap egy sűrűnban meggyilkolták. *Fish* évekkal ezelőtt diplomata volt s a berlini amerikai követségnél mint titkár volt alkalmazva. Egyetlen fia a spanyol-amerikai háborúban elesett s elméje azóta kissé megzavarodott. Tegnap este két rossz hírű lány felszólította, hogy vigye el őket egy sűrűnba. *Fish* teljesítette kívánságukat, elment velük egy külvárosi kocsmába, ahol csakhamar megjelent egy herkuiesi természetű férfi, a két leánynak barátja, aki szöveléssel elegetted a bankárnak, azután megtámadta s addig ütötte, amíg *Fish* eszméletlenül összeropogott. *Fish* kórházba szállították, ahol még az éjjel koponyafelületét vitték rajta vége, de ez nem használ és *Fish* ma reggel meghalt.

Fővárosi orfeum. Kedden este került színre részben új program keretében a *Nizza det* című kiállításos balet és a telt háznak, amely végig nézete, nagyon tetszett. A *Kinross-Moulin* társaság, amely igazi francia sikkal dolgozik, ekvilibrista mutatványban meglepő fordulatokkal és részletekkel lepnek meg és *Humberty* zsonglőr is egészen lekötö a trikijével a közönség figyelmét. Az est fő attrakciója természetesen a balet amelynek csinos zenéjét *Kassar*, a házi karmester írta. *Holzer* baletmester bebizonyítja, hogy sokat látott és sokat ügyesen tud érekesíteni; a tánc általában jó volt, de különösen tetszett a tarantella és *Ricci* primaballerinnának valamint társának *Loughn*ának a *Magántánc*. Mivel *Waldmann* igazgató bökében gondoskodott a balet szék kiállításáról, a hatás nagy volt, amint hogy az igazgatóság mindig azon van, hogy a budapestieket és a sok idegent egyformán kielégítse. A vállalat konyhája és pincéje kitűnő.

Gyermekhangverseny a Telefon Hírműdön. A nyári szünet után ma délután rendezt első gyermekhangversenyt a Telefon Hírműdön. Ez a hangverseny — mely mint azelőtt is rendezés, 5 órától 6 óráig tart — Kossuth Lajos emlékezetét öleli fel és hazafias irányú programjával bizonyára méltó helyet fog elfoglalni az országos ünnepekben, melyek az idei szeptember 19-ikét követik. Közreműködnek a hangversenyen: *Bárossy* Irén uróné, *Hegedűs* Gyula, *Vádray* Sándor és *Balassa* Jenő (Bassa bácsi) a gyermekhangversenyek azilis rendezője, továbbá *Braun* Rubin gondnokművész, *Horváth* Róbert tőrogtatómester, a Vákok országos zenekarának négyestársasága és *Hartmann* Jenő zongora tanár.

Este a Telefon Hírműdön a Magyar Királyi Operaház előadását fogja közvetíteni az előzetes szórakoztatására. Előadásra kerül a *Windsor* viig nő, *Nicolai* viig operája, mely a Hírműdön átvételében a legújabbban lesz hallható. Az opera közvetítése után a rendezés esti felolvasás következik, majd annak bevezetővel 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül.

(x) **Kávó, tea és rum különlegességek** legolcsóbban kaphatók *Fratelli Deisinger* cégnél Budapest, Ferenciek-tere, királyi bérpalota, Raktárak Fiume, Triest.

(x) **A pozsonyi mezőgazdasági kiállítás** rendkívül tartalmas gépcsoportjában előkelő helyet foglal el *Kühne* E. mosoni mezőgazdasági gépgyárának gyűjteményes kiállítása, amely egy díszes pavilon köré van csoportosítva. A kiállítás védnöke *Frígyes* Ióherceg s legmértévdobbat gazdánk és szakembereink osztatlan ismerésében részesítik harának a legrégibb és szakmájában uttörő iparvállalatának gyarmányait, melyek elsőrendű külföldi cégek kiállított tárgyaival szemben is lényesen tanuszkodnak ezen iparágunknak lökéltes versenyképessége mellett. A Kühne által kiállított gépek közül első sorban is a óeg löckéik és speciálitását a Mosoni-Drill sorvetőgépeket említük meg, melyek a most keresett

lölkerekes rendszerű vetőgépek között a legszerencsésebben megoldott szerkezet és egy a bel-mint a külföldön nagy elterjedésnek örvendő, továbbá választékos csoportokban látatunk adóelékét, borónákat, hengereket, gabonatisztító- és osztályozógépeket, takarmánykészítőgépeket, ezek közül igen sokat üzemben is. A talajművelés eszközei mellett tanulságos Kühne kiállításának ama része, melyben a házánkban újabbban intenzíven gyakorolt gazdasági művelési ágakat, a répatermelést, burgonya- és s.ölőmlővelés szolgáltató gépeket és eszközöket mutatja be. Közöttük számos és érdekes u dunság látható. Kühne gépgyára gyűteményes kiállításán kívül még *Frígyes* Ióherceg magyar-óvári uradalmainak pavillonjában egy mintaszerűen felszerelt takarmánykamarával, a borászati pavillon előtt szőlészeti eszközöknek gyűteményével, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének gépkiállításában pedig egy motóros öslegőppel és néhány nagyobb üzemet szolgáltató takarmánykészítőgéppel van képviselve.

Kossuth Lajos emlékezete.

Budapest, szeptember 17.

Szívemben a kegyelet nemes érzésével ünnepli holnapután a magyar nemzet Kossuth Lajos századik születésnapját. A főváros utcáin már ma ünnepi hangulat ömlik végig, amely emlékezésre készt a nagy hazafi dicső tettei iránt. Óriási nemzeti színű plakátok hívják föl a háztulajdonosokat, hogy házaikat fellobogózzák és felszűszik. Az üzletek tulajdonosait, a gyárak vezetőit pedig arra kéri a rendezőbizottság, hogy legyen zárva Kossuth Lajos nagy napján minden üzlet, minden műhely. E hazafias kivánságnak bizonyára meg fognak felelni a kereskedők, de azért egyes üzletek löképp azok, amelyek előkészületek árúsítanak, legalább délelőtt nyitva lesznek, ezek azonban a kirakatokban nemzetiszínű drapériákkal adnak külső kitejezést hazafias érzésüknek.

A Kossuth-mauzóleum alapkövetelésének ünnepe előtt a mauzóleum építésére felügyelő bizottság ma délelőtt *Matuska* Alajos alpolgármester elnökésével ülést tartott. A bizottság elnöke annak hangoztatása mellett, hogy a mauzóleumnak minél előbb föl kell épülnie, löhívta a pályanyertes tervezet szerzőit, *Stöbl* Alajost és *Gerster* Kálmánt, hogy a szűri részéről történt észrevételek alapján módosított tervüket a lehető legrovidebb idő alatt terjesszék a bizottság elé. A művészek december végéig kériek halasztást amihez a bizottság hozzájárul.

A kerepesi-uti temetőben nagyban folynak az előkészületek a pénteki országos ünnepra. Az építendő Kossuth-mauzóleum helyét, mely *Kossuth* Lajos síra és a Deák-Mauzóleum köze ében van, hatalmas árucorodakkal vették körül. A térség közepén van az alapkövetélménye. Két óriási csigára van erősítve a több métermázsra súlyú gránit-lödalap, melyre nagy aranybúttelkel van bevéve: *Kossuth Lajos 1802—1894*.

Az alapkövetel szemben díszes sátor emelkedik, amelybe az ünnepe alkalmával a főrendház és képviselőház elnökei, továbbá a székesfőváros polgármesterei foglalnak helyet. Az alapkövetel vezető uton impozáns diadalokú emelkedik. A többi uton mindennél árbcóok vannak, melyeket lombúzerek Magyarországot és Budapest székesfőváros lobogóit és cimereit ékesítik.

A sír elé szőszéket állították az ünnepe szónokai és a koszorúk átnyújtói számára. A hivatalos ünnepegy különben a mauzóleum helyén fog lejolyni, ahová a polgári rendezőkön kívül a rend főntartására a polgármester ma kirendelte a városi tüzóoltókat is.

A Magyar Tudományos Akadémia a pénteken tartandó Kossuth-ünnepra semmilyké meghívott nem kapott. Mindemellett úgy a templomi istentisztelet, mint a temetői ünnepegyen jelen lesz báró *Eötvös* Loránd, a Tudományos Akadémia elnöke, mint annak a képviselője.

A **Budapesti Újságírók Egyesülete** szeptember 18-án délelőtt 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart az egyesület helyiségében, Kerepesi-ut 17. szám alatt. A rendkívüli közgyűlés tárgya: *Kossuth Lajos 100-ik születésnapjának kegyeletes megünneplése*. *Véssi* József elnöki megnyitó beszéde után *Meszi* Ernő mond emlékbeszédet.

Az egyesület elnöksége ez uton is felkéri a tagokat, hogy a diszközgyűlésen minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek.

A **Peitő-Társaság** vasárnap é hó 21-én fogja megtartani diszűlését tiszteleti tagja *Kossuth* Lajos születésének százados évfordulója alkalmából. A felolvasó diszűlés az Akadémia dísztermében lesz 11 órakor s programja a következő:

1. *Elnöki megnyitó beszéd* tartja *Bartók* Lajos alelnök.
2. *Ünnepi óda*, *Kossuth* Lajos születésének százados évfordulója. Irta és felolvassa *Jókai* Mór.
3. *Kossuth* mint szónok és író. Irta és felolvassa *Ferenczy* József.
4. *Kötemény*. Irta és felolvassa *Gárdonyi* Géza.

5. *A trombitás* Ballada. Irta és felolvassa *Kiss* József.

6. *Előki szászó*.

A **Petőfi-Társaság** az ülére küldöttségileg hívta meg az ünnepe *Kossuth* Lajos fiait: *Ferenct* és a hazaképzett *Lajos* Tódot, kik megjelensűket készsűggel ígérték meg. A külső rendezést az egyetemi ifjuság vállalta magára. Az ünnepi ülésen különben a belépés a közönsűgnek teljesen szabad, sem meghívókat nem küldtek szét, sem beépti jegyek nem szűksűgesek. A hölgyközönsűg részére ülöhelyek tartattak jenn.

Az **Országos Képtár** folyó hó 19-ikén a Kossuth-ünnepe miatt zárva lesz.

A **Fémszűszeti Tisztevelök Országos Egyesülete** elhatározta, hogy méltó formában vesz részt az országos Kossuth ünnepegyen. Az egyesületet az elnöksűg fogja képviselni a tagok pedig testűleileg jelennek meg. Ez uton is felkértek az egyesűleti tagjai, hogy j. hó 19-én 1/2 12 óráig az egyesűleti helyiségben gyűlekezni sziveskedjenek.

A magyar földhűntűszet hivatalos helyiségéi é hó 19-ikén csupán délelött 9—11 óráig lesznek nyitva.

Az **Első Magyar Általános Biztosító-Társaság** hivatalos helyiségét folyó hó 19-ikén *Kossuth* Lajos századik szűletésnapjának évfordulója alkalmából délelött 10 óráól kezdve zárva tartja.

A **budapesti fűszer-csemege- és élelmiszerekeshedök** a Kossuth-napon üzeleiket reggeli 9 1/4 órakor fogják bezárni.

Margitta város képviselőtestűlete szeptember hó 14-én tartott közgyűlésén egyhangú lelkessűdűssel elhatározta, hogy *Kossuth* Lajos szűletésének 100-ik évfordulóját folyó évi szeptember 21-én a város és a környék összes lakosságának, a hatóságoknak és testűleleteknek beletársával megűnepli. Az ünnepi beszéd megtartására *Szatmári* Mór országgyűlési képviselőt kérték fel, aki készsűggel tesz eleget é kérelemnek.

(Debreczen Kossuth-ünnepe)

Debreczen városa nagy lelkessűdűssel ünnepelelte meg ma *Kossuth* szűletésének századik évfordulóját. Az összes templomokban istentisztelet volt. A nagytemplomban tartott istentiszteleten megjelent *Puky* Gyula főispán, *Simonffy* Imre polgármester, a többi megyei és városi tisztevelök, *Kiss* Aron ev. ref. pűspök, *Bakonyi* Samu, *Benedek* János, *Dobocský* Sándor és *Thaly* Kálmán képviselök, *Komlóssý* Dezső szabadelvű és *Kovács* József függetlensűgi pártelnök és nagyszámú közönsűg. Délelött 10 órakor kezdődött a diszközgyűlés, amelyet *Puky* Gyula főispán nyitott meg. Beszédét így kezdte:

Amikor az elnöki szűket elfoglalom, teszem azt abban a reményben, hogy a törvényhatóságoknak é kegyeletes ünnepegyen ha abból magam számára részt kérek, a közgyűlés nem fogja megtagadni annak a feltelvést, hogy a hazafias kegyeletes éreimeinek legvalóbb egy szerény szűkára még a főispán lelkében is él. Megjelentem szívem bensű östűnöt követve, hogy egyűt ünnepejek azokkal, akikhez amogy is a hivatalos és nemhivatalos érintkezésnek réam nézve annyira becses lökűleke csatló. Eljűttem, mert tudom, hogy ez az ünnepe sem az egyik, sem a másik pártnak nem külön politikai ünnepe, mert hiszem, hogy a politikai pártok egyike sem akarja ezt az ünnepet pártcsűjaira eszközűl felhasználni.

Azután megasztalással szűl *Kossuth*ról és a nagy korszűkáról s beszédét így fejei be:

A midőn a felszűzados korszűk derekán egy hosszú tél után lassanként engedni kezdett a dermedtség jégrége, amidőn a 45 utáni események drámának utóis visszhangja is elmut, az árnyak löbürgését a jog és lörvény fegyvereinek küzdelme váltotta fel. Is ez a küzdelem sem volt kevésbbű dicsűsűgűteljes mint a megelöz. A nemzet visszanyerté akormályát és szabadsűgának azt a mértékét, amelyet részére az 1848-iki lörvények biztosítottak, a tájdamas meghasonlást pedig, amelyet az 1848 utáni gűzások események é nemzet és az uralkodó közű ékeket, gszinte kiengesztelődés követte ama szent irgy révén, amelylyel a nemzet *Szent István* koronáját az uralkodó fejére helyezte. *Kossuth* legnagyobb műnének, az 1848-iki lörvényeknek legnyibebb, legalkotmányosabb öre, koronás királyom löóság személye előtt hódolattal borulok fel, amikor meghajolok *Kossuth* emléke előtt s méltóbb szavakkal nem nyitatom meg a közgyűlést, mint a haza és királyja közötti szűzard kapcsolatot jelképeitű a tohászszal: *Éljen a haza! Éljen a király!*

A főispán beszédét viharos taps és éljenzés követte. Azután *Bakonyi* Samu országgyűlési képviselő mondott nagyhatású emlékbeszédet, majd *Komlóssý* Artur városi főjegyző olvasta fel a város közgyűlésének azt a határozatát, amelylyel *Kossuth* Lajos emléket megörűkítik és szűbrára 100,000 koronát szavaznak meg tíz évi részletben.

A szabadsűg-szobornál délután rendezett népűnnepegyen *Dr. Varga* Lajos mondott emlékbeszédet, utána pedig *Kinosses* László löiskolai hallgató szavalt. Este közcavacsora és tánomulatsűg volt. Az összes üzletek zárva vannak.

Egyszerűségében megkapó éneket írt *Kossuth*ról *Pósa* Lajos. A szűp vershez ünnepies zenét szerzett *Csanády* Virgil s a dal nagy számúra töve jelent meg *Kossuth* Lajos képevel díszített füzetben. A füzet ára 10 fillér, kapható *Csanády* Virgilnél, *Üllöi*-ut 4.

SZINHÁZ, ZENE

Operaház. Az Operában ma este jubiláris előadás volt, *Gounod Faustját* adták századszor, tégig őrös ház mellett. Ez az opera, melyet már oly régóta élvez a magyar közönség, úgy látszik, még jubiláris előadásával sem vonz. Az előadás és a zenekar kitűnő volt, *Takáts* (mint *Valentin*), *Szendrói* (*Mephisto*) s a többiek sok tapsot kaptak a kis, de hálás közönségtől. A második felvonás vége felé *Klotild* öhercegasszony is megjelent a színházban s végig ott maradt.

Népszínház Nyári szabadsága után először lépett fel ma este *Blaha Lujza* a *Piros bugyelláris*beli híres szerepében *Török Zsófi*ban. *Blaha Lujzának* egy-egy ilyen visszatérése mindig ünnepi estéje a színházban, amelyre évről-évre visszahozza csodás művészetét, megígéző nótáit s mind a kételőben a magyar néplélek megnyilatkozását. Ilyen ünnepi este volt a mai is s mint mindig, most is a lelkesedés tapsaival fűzőzötték és ismételtették gyönyörű nótáit. A többi szereplők közül kiemelkedett *Tollagi és Kiss Mihály*, az utóbbitnak a buszárómester régi pompás alakítása, amelyet még értékesebbé tett szépen előadott magyar dalaival.

Vígsház bemutatója. A *Vígsházban* ma tartották meg a *Hódolós* házi főpróbáját. *Géczy és Lampérth* színművét holnap, osztoirtokén, mutatják be. A fényes új jelmezek és díszletek elkészültek és bizonyára hozzá fognak járulni a sikerhez, amely az újdonságtól méltán remélhető. *Lampérth Géza Hódolós* című költeményét, amelyvel a holnapi estét vezetik, *Szerény Gizella* fogja szavalni.

Népszínház Kossuth-darabja. Nemosak a sajtót, hanem a hivatalos köröket is foglalkoztatta ifj. *Bokor József* történeti korrajza, mely a szabadságharc összes szereplőit felvonultatja a színpadra s mitután a hírlapokban ismerült az az aggodalom, hogy a darab a nemzeti kegyeletet valamely irányban sértelné, *Halmos János* polgármester a népszínházi bizottságot ma dére zárt ülésre hívta magához s ez alkalomra *Forcsolt Kálmán* igazgatótól bekérték ifj. *Bokor József* darabjának szövegkönyvét. A bizottság tagjai meggyőződtek, hogy a darab a történetet hiven adja vissza s a nemzeti kegyeletet semmi irányban sem sérti, ennél fogva a darab előadása ellen kifogást nem tettek. Azt a kényes kérdést, hogy a szabadságharc még élő alakjainak érzékenysége se sértesse meg, szintén tapintattal megoldották és élőalakok nevei a színlapon nem fogják szerepelni, magán a darabon azonban egyetlen sor változást sem tettek.

Filharmonikusok hangversenye. A *Filharmoniai Társaság* a következő idényben 10 filharmoniai hangversenyt rendez bérletben. Ezekre a hangversenyekre bérletet lehet naponként *Méry Béla* zeneműkereskedésében (Andrássy-ut 12.). A régi bérletk előjogát bezárólag október 6-ikéig tartják tenni, ezzel egyidejűleg új bérletk is előjegyezhetők.

Az Országos Színház-Egyesületből. Az *Országos Színház-Egyesületnek* *Ditrői Mór* elnökle alatt rendkívüli választmányi ülése volt, melynek legérdekesebb tárgya az egyesület ügyésznének, dr. *Vadazzi Bertalannak* egy inkompatibilitási ügye volt. Az ügyész elvállalta *Eirich* bécsi színházi ügynök képviseletét, amely állást a tanács az ügyészi állással összeérhetetlennek mondott ki és utasította az ügyészt, hogy huszonnégy óra alatt vagy bontsa fel a bécsi színházi ügynökkel kötött szerződését, vagy pedig elmozdítja az ügyészi állástól. A tanács egyáltalán bizottságot küldött ki az ügy megvizsgálására. A bizottság tagjai: *Leszkay András, Márkus József, Kaszálcsy Antal, Vidor Dezső és Tapolczai Dezső.* A kolozsvári szoborbizottság az egyesületet meghívta a *Mátyás-szobor* leleplezési ünnepére. A tanács az egyesület képviseletére *Ditrői Mór* elnököt, *Mészáros Kálmán* igazgatót és *Márkus József* tanácsost kérte fel. Ezután a folyó-ügyeket intézték el.

A Grünfeld-Bürger vonásnégyes új tagja. *Sopronyi Henrik*, a *Nemzeti Zene* fiatal tarára a főváros közönségének legközelebb mint a *Grünfeld-Bürger-léle vonásnégyes* tagja fog bemutatkozni. *Sopronyi Henrik* most tért vissza oroszországi kútutjából, amelyen Péterváron Moszkvában, Varsóban, Kievvben és Libauban, valamint több tengeri fűrdőben aratótt jelentékeny sikereket.

A Magyar Színház délutáni előadásai. A *Magyar Színház* vasárnap, e hó 18-ikén kezd meg délutáni előadásainak sorozatát. A *Kossuth-ünnepre* való tekintettel az első vasárnapon *Verső György* nagy sikerű darabja, a *Bölcső és koporsó* kerül színpadra, utána pedig a *Vadászhegedű* operettet játszzák. Az előadás 3 órakor kezdődik.

Emléktábla. Veszprém város két nagynevű szülőltjének, *Szigeti József*nek és *Szigeti Imréné*nek szü-

lőházát emléktáblával fogják megjelölni. A díszes emléktáblákat e hó 28-án nagy ünnepségek közt leplezik le.

A M. Kir. Opera tűzbiztonsága. Az állandó színházvizsgáló-bizottság *Horváth János* tanácsos vezetésével tegnap este vizsgálta meg az Operaház belső s különösen a színpadot és a hozzá tartozó berendezéseket, abból a szempontból, hogy a tűzbiztonság követelményeinek megfelelnek-e. Időközben a nyári szünetek alatt, a szükséges tatarozásokon kívül, két lényeges módosítást tettek a színpadon. Az egyik az, hogy a színpadon teljesen elkülböztették a vilámos vezetékeket s most a színpadot a szükséges lényeg utján kapják, s így teljesen megszűnt annak a lehetősége, hogy ha még az áramot vezető drót elszakad is, ebből tűz támadjon. A másik utítás pedig az, hogy az ugynevezett kis-színpadot még a biztosabb módon különítették el a nagy színpadtól. A bizottság helyszínel fogadta ezeket az intézkedéseket s kijelentette, hogy semmi akadályja nincs az Operaház rendes időben való megnyitásának.

Zenélő Magyarország. A *Zenélő Magyarország* zongora- és hegedűzenemű-olyóirat most megjelent üzetében közli a legjobb nevű magyar zeneszerzőknek a *Kossuth-ünnepre* szerzett zeneújodonságait. *Bertha Imre-Ivánfi J.* A százéves *Kossuth* című dalát, *Pap Zoltán Kossuth-Himnuszát*, *Lányi Ernő* magyar gyászindulóját, *A kolduló honvéd* magyar dait a szabadságharc idejéből. A havonta kétszer megjelent zenemű-olyóirat előfizetési ára negyedrben 6 úzterre (66 zeneoldalra) 3 korona. Az új üzet ára 60 fillér. Előfizetheti a *Zenélő Magyarország* (*Kükner Ede*) zenemű-kiadóhivatalában (*József-körút 22-24.*)

Rodostó.

— Szerzők a darabjáról. —

I.

Herzog Ferenc a kitűnő drámairól, az első közt is első, toliánöz méltó mesteri kézzel rajzolta meg *Ocskay brigadéros*ban a rajongó, odaadó, sőt vak szeretet példánykét *Szörényi kapitány* személyében. *Császárja királyja*, istene a vitész kapitányunk *Ocskay László brigadéros*.

Ilyen nagy szeretet tölti be az én rajongó szívemet is *Rákóczi Ferenc* iránt. Királyom, istenem ó nekem aki a magyar szabadság makulátlan, napfényes ideálja volt és lézsen időtlen-időkig. Rendületlen hitem, hogy egy se fog a közönség köréből olyan akadni, aki meg ne érezze, hogy szívem meleg vérével, lelkem édes rajongásával van megírva munkámnak minden szava.

Nem mutatom be *Rákóczi Ferenc*et dícsőséges harcok közepette, mikor diadalról diadalra vitte a megszentelt zászlót, a száműzött *Rákóczi* irtam meg, akinek nagy lelkét csak egy gondolat, egy vágy tölti be, még egyszer meglátatni a tárogatót ott a *Kárpátok* alá, még egyszer megcsókolni a szentelt hazai földet.

Almodtam egy szép, bűbajos keleti mesét. Felébredve, papírra vettem; magam mellé vettem társul a *poéta* *lelkű Lampérth Gézát*, aki annyi szép munkában hirdette már a kuruc dícsőséget.

Hálások vagyunk a *Vígsház* igazgatósága iránt amely művünk első előadását a mai napra tűzte ki, amikor az egész ország mint egy szív, egy lélek ünnepli *Kossuth Lajos* emlékét, akinek áldásos, dícsőséges élete, szomorú hontalansága és halála olyanira hasonlatos nagy *Rákóczi Ferenc*hez-e.

Géczy István.

II.

Hogy az én lelkemben miképpen él s mióta és hogyan foglalkoztat a buzdos magyarok „édes-keserves lakta földé” (amint *Mikes Kelemen* nevezé) *Rodostó*: annak egy régebben írott költeményemben így adtam hangot:

...Távol vidéke zsongó *Mármorának*
Áldott, oh áldott minden porszemé!

Te adtál nekik, mit árva hazáik
— Szegény, szegény hon! — meg nem adhatott.
Könnymen oszudul, ha gondolok reájok,
S látom a búz hazáitlan csapatot:
Nebéz új-áva, lépett zászlajával
— Int utána, bár hívó kegyelem —
Maroknyi port visz vánkusul magával
Úgy bujdosik a hős fejedelem ...

Bercsényi, Mikes ... s tudja jól Eg hányan
Magyar szabadság dícső hivi —
Nyugtót nem letek az édes hazában
S anyjuk helyett *Rodostó* öleli.
Széld napjának áldást hintó lényé
Aranyozta be bűjök telegett,
Hulám-zúgása kért átkot tejére:
Éltük üdvét ki durván tépte szét.

Rodostó, akik ödedben pibennek,
Mind a szabadság apostoljai.
Égő vágya két hevílő szívemnek:
Sírjuk halmára áldva omlani.

Úgy szeretnék oh, leborulni ottan
Szent porokra ti dícsők, nagyok,

És dalolni ihlettel, meghatottan,
Hol a hó napban leketek ragyog.
Hol a virágok leső szízi szirma
Harmatos reggel rólatok regőli,
S megtört leketek hönfi-bűjűt sírja
Mármora habja s a busi-esté szél ...

S megpöngetni vad-szilaon a kobzom!
Zöngeni bűvös, gyujtó éneket.
Szívet, leiket mély hevílésbe hozzon
S fölríassza ez alvó nemzetet:
— Hálás szível hogy jutjába tekintens,
Harcotokra, mely nagy, dícső vala —
S fényt sivatokra hont földön hintens
Új ezredévünk első hajnala.

Ezt a hangot ígyekeztem most is újra megpendíteni a színdarabunkban.

Lampérth Géza.

Kossuth.

— Szerző a darabjáról. —

Budapest, szeptember 17.

A kis író összeírtt ma egy nagy ünneppel. Lekötötte a maga részére egy röpké mozzanatát ennek a csodálatos, szent ünnepnek, amelyben milliók hajtlak meg térduket.

Most, hogy alig tízenkét óra választ el *Kossuth* című színdarabomnak bemutatójától, mintha összeropantana ennek a magasztos ünnepnapnak a nagysága. Hogyan merem összemérni a magam csekély tehetségét e nagy feladattal, máig sem tudom.

Ebben a percben nehéz a szívem és rettegéssel teli a lelkem. *Kossuth* hatalmas, korszakot a kótó, világot átölelő történelmi alakja előm áll büszke lennéssel s én úgy érzem, hogy néma imádatall kellene leborulnom előtte s elenyészni a tömegben.

De most már nem állhatok félre. Színdarabom, amelyben a magyar nép apjáról, a magyar szabadság apostoláról szót álomlításaimat vittem színpadra, ma este a *Városligeti Nyári Színház* közönsége előtt fog számot tenni egy hódoló lélek imádatáról. Talán a meghatottság érzése s a feladatnak nagysága töredézetté is teszi imádságom hangját, de hiszem, hogy a jó közönség megérzi majd belőle a magyar szívek áhítatos dobogását.

Pakots József.

MŰVÉSZET

□ **A Vörösmarty-szobor.** A *Vörösmarty* szobor-bizottság ma délelőtt *Rákosi Jenő* elnöklete alatt ülést tartott az iparszarnokban. Az ülésen ott volt az elnökön kívül *Vészi József* társelnök, *Sajó Aladár* jegyző, *Bezerdy Gyula*, *Csajthy Ferenc* *Cziklay Lajos*, *Dudits Andor*, *Ernst Lajos*, *Erős Gyula*, *dr. Gonda Dezső*, *Hollósy Géza*, *Lipócsy Adam*, *Loránt Dezső*, *Márkus Miksa*, *Radó Antal*, *Szatmári Mór* és *Vargha Gyula*. A jegyző bejelentette, hogy a ki-küldött átvevő-bizottság a kitűzött határidőben 38 pályázótól érkezett 40 pályamunkával zárta le a pályázatot.

Pályázók: *Andrejka József*, *Bareza Lajos* *Bezzédes László*, *Donáth Gyula*, *Dunatszky László*, *Füredi Richard*, *ij. Gách István*, *Grieszfelder János* (Bécs), *Holló Barnabás* és *Vágó József*. *Horvai János*, *Illenz Lipót* és *Kilényi Gyula*, *Istók János*, *Jankovich Gyula* és *Vágó László*, *Kallós Ede* és *Márkus Géza*, *Kiss György*, *Kmoskó József*, *Liget Miklós* és *Bálint* és *Jambor*. *Lukácsy Lajos*, *ij. Márai Lajos*, *Margó Ede* és *Scheer Izidor*, *Mészáros Károly*, *Mogyoróssy Sándor*, *Práger Győző*, *Rimel Géza* (2 mintával), *Róna József*, *Singer Antal*, *Sovánka István* (*Zay-Ugróc*), *Szász Gyula*, *Széchy Antal*, *Szödi Szilárd* (2 mintával, az egyik *Smoika Ferenc*el), *Stocklass József*, *Strohoffer Béla* (*Székegyudvarhely*), *Teles Ede* és *Márkus Géza* *Tóth István* és *Pogány Móric*, *Udi Endre*, *Ujváry Jenő*, *ij. Vastagh György* és *Verő László*.

A munkát már a kijelölt helyen állnak. Holnap dék a *tszogatást* és a megnyitáshoz szükséges intézkedéseket végzik el és szombat délután két órakor a nagyközönségnek megnyílik a szoborkiállítás és két hétig lesz nyitva, naponta reggel 9-től esti 6-ig. A kiállítás megtekintése ingyenes. A közönség előtt a sajtónak külön bemutat a kiállítást a szoborbizottság.

A bizottság jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a kereskedelmi miniszternek a kiállítás helyiségének átengedéseért.

SPORT

• **Rákossy Gyula vívóiskolája.** *Rákossy Gyula* vívóteremben, a *Váci-utcai Klotild-palotában* (*Váci-utca 26. sz.*), már egész nap peng a kard, a különféle csoportokban ott látjuk az egyetlen ifjuság fiatal vívót, kis 8-15 éves fiúk és leánykák kedves csoportjait, a parlament és a közélet előkelőségeit, aktív és volt minisztereket, a mágnási világ előkelőségeit.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A bosznia-hercegovinai államvasutak forgalma.

Az 1902. év első felében a bosznia-hercegovinai államvasutakon 746.881 személyt szállítottak és az áruforgalom 477.467 tonnát tett ki. A bevétel ebben az időszakban 3.909.105 korona (+ 132.027 korona.) Augusztus 1—31-ig 179.658 személyt szállítottak és az áruforgalom 72.890 tonna volt. A bevétel augusztusban 587.474 korona (+ 64.099 korona.)

A newyorki tőzsde. Newyorkból jelentik szeptember 16-iki keletet: A mai értéktőzsdén általában biztató volt a hangulat, aminek oka az a körülmény, hogy a tegnapi bevezetett 15 millió dollárt az Oregon South Line kővények ismét kiadták. Az iránzat nyugodtságához hozzájárult az is, hogy aranyszállítmányokat jelentettek be. A spekuláció kénytelen volt jedszekhez látni, ameynek következtében az árfolyamok még inkább javultak. A forgalom azonban, noha az iránzat szilárd volt, nagyon szűk határok között mozgott. Zárhat szabálytalan. A részvényforgalom 440.000 darabot tett ki.

Helyhajózás. A *Duna Gőzhajózási Társaság* közli, hogy a budapesti, illetve *budapest-újpesti* helyi hajójáratok szeptember 30-án este a folyó évre megszűnnek. A *Budapest-Budaörs-Erset* közötti helyi hajójáratokat még október 15-ig beárazó tartja fenn a társaság.

Lóárverés. A magyar királyi lötenyészintézetekből kisorsolt számeleti kancák és herélek árverése október hó elsején, esetleg folytatálagosan 2-án lesz a Tattersall kerepesi-utj helyiségében. Az árverést megelőzőleg a budapesti Tattersall-részvény-társaság szeptember 27., 28. és 29-én luxusszállítást, október 12., 13. és 14-én pedig emlékiállítás és vásárt rendez.

Szecsarak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 39.— korona pénzben, 39.50 korona áruban. — Vágvölgyi állomásokra 37.— korona pénzben 37.50 korona áruban. — Kassa-oderbergi állomásokra 36.50 korona pénzben, 37.— korona áruban. — *Bécsben* a kontingentál készáru 40.— korona pénzben, 40.40 korona áruban.

Sertéskonzumvásár. (A székeslővárosi sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) Szeptember 17-én. Főhajítás: Zsirsértés, úgy mint öreg I. rendű 850 kilogramm feletti — darab, II. rendű 250—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm feletti — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Húsértés ugyanint: nehéz 300 kilogramm feletti — darab, könnyű 140—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajítás Összege 808 darab. Előző napi maradvány 62 darab. Összesen 870 darab. Eladatott 835 darab. Maradvány 35 darab. A vásár irányzata élénk. — Következő árak jegyzették: Zsirsértés: Öreg I. rendű 850 kilogramm feletti — fillérig, II. rendű 250—350 kilogramm 82—86 fillérig, kanló — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm feletti 94—98 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 88—96 fillérig, fiatal könnyű 220

kilogramm 84—88 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Húsértés: Nehéz 300 kilogramm feletti — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig, fillérig, kilogrammonkint, élőszulban.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, szeptember 17.

Élénk kínálat mellett 50.000 métermázsza buza került a forgalomba, 2½—5 fillérrel alacsonyabb áron.

Rozsban és zabban változatlanul nyugodt volt az iránzat.

Eladatott:

Buza, Tiszavédeki: 600 mm. 80-5 k. 7 K. 72½ f., 200 mm. 83 k. 7 K. 55 f., 500 mm. 82 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 50 f., 200 mm. 82 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 82½ k. 7 K. 45 f., 200 mm. 81-5 k. 7 K. 57½ f., 200 mm. 81-5 k. 7 K. 20 f., 100 mm. 81-5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 52½ f., 200 mm. 81 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 80-5 k. 7 K. 35 f., 150 mm. 81 k. 7 K. 60 f., 600 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 150 mm. 80-5 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 20 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 30 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 20 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 40 f., 400 mm. 78-5 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 15 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 10 f., 100 mm. 78-7 k. 7 K. 20 f.

Biharvidéki: 100 mm. 79-5 k. 7 K. 10 f.

Féjermegyei: 150 mm. 76-8 k. 7 K. — f.

Pestmegyei: 100 mm. 81-5 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 81-5 k. 7 K. 05 f., 200 mm. 80-5 k. 7 K. 05 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 50 f., 250 mm. 80-5 k. 7 K. 35 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 30 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 20 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 25 f., 1700 mm. 80 k. 7 K. 25 f., 790 mm. 80 k. 7 K. 25 f., 400 mm. 80 k. 7 K. 20 f., 800 mm. 79-5 k. 7 K. 25 f., 300 mm. 80-5 k. 7 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 05 f., 350 mm. 79 k. 7 K. 10 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 15 f., 100 mm. 76-8 k. 7 K. — f.

Bácskai: 8100 mm. 78 k. 7 K. 20 f.

T.-Kanisai: 1400 mm. 79 k. 7 K. 15 f.

T.-Becsei: 5000 mm. 79 k. 7 K. 05 f., 5000 mm. 78-7 k. 7 K. 10 f.

Págyi: 3000 mm. 79 k. 10 f.

Bánási: 2500 mm. 79-5 k. 7 K. 12½ f., 4000 mm. 78 k. 7 K. 12½ f., 600 mm. 78-5 k. 7 K. 10 f.

Felsőmagyarorsági: 150 mm. 80 k. 7 K. 10 f., 1350 mm. 79-5 k. 7 K. 10 f.

Raktárból: 500 mm. 76-5 k. 6 K. 75 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 150 mm. 6 K. 28½ f., 200 mm. 6 K. 20 f., 250 mm. 5 K. 95 f., 100 mm. 6 K. 12 f.

Zab: 100 mm. 5 K. — f., 100 mm. 5 K. 65 f., 600 mm. 5 K. 55 f., 600 mm. 6 K. 52½ f., 700 mm. 5 K. 42½ f.

Készpénzfutás mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde s-akái szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kiló	Kilogramm ára		Kiló	Kilogramm ára	
		K.-00	K.-10		K.-00	K.-10
Tiszavédeki új	70	0.—	0.—	720	7.50	7.50
"	77	0.—	0.—	730	7.05	7.05
"	78	7.10	7.35	—	—	—
"	79	7.10	7.40	—	—	—
Féjermegyei	76	0.—	0.—	80	7.15	7.45
"	77	0.—	0.—	81	7.25	7.60
"	78	7.—	7.30	—	—	—
"	79	7.05	7.8	—	—	—
Pestvidéki	70	0.—	0.—	50	7.10	7.45
"	77	0.—	0.—	81	7.20	7.50
"	78	6.95	7.30	—	—	—
"	79	7.—	7.35	—	—	—
Bánási	76	6.80	7.05	80	7.10	7.30
"	77	6.90	7.0	81	7.10	7.30
"	78	6.95	7.10	—	—	—
"	79	7.—	7.20	—	—	—
Bácskai	76	6.9	7.15	80	7.10	7.30
"	77	6.95	7.25	81	7.10	7.30
"	78	7.06	7.35	82	7.10	7.30
"	79	7.10	7.35	—	—	—

Egyéb gabonafélék		Kiló	Kilogramm ára	
			K.-00	K.-10
Rozs	új elsőrendű	70-75	6.10	6.25
"	másodrendű	—	5.80	6.—
Arpa	takaró	—	9.25	6.40
"	égetni való	—	6.10	5.25
Zab	szőkezőre való	—	—	—
"	—	—	—	—
Tengeri	bánási	—	—	—
"	másondi	—	—	—
Répe	káposzta	—	9.70	10.—
"	—	—	9.—	9.—
Köles	bánási	—	—	—

A határidőület folyamán a következő kötések történetek:

Októberi buza 1902. : 6.83—6.85—6.88
 Áprilisi buza 1903. : 7.11—7.13—7.14
 Októberi rozs 1902. : 6.08—6.09
 Áprilisi rozs 1903. : 6.23—6.24—6.25
 Októberi zab 1902. : —
 Áprilisi zab 1903. : 5.57
 Májusi tengeri 1903. : 5.46—5.47

Déli egy órák a következő záróórakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902. : 6.85—6.86
 Áprilisi buza 1903. : 7.13—7.14
 Októberi rozs 1902. : 6.09—6.10
 Áprilisi rozs 1903. : 6.23—6.24
 Októberi zab 1902. : 5.55—5.56
 Áprilisi zab 1903. : 5.85—5.87
 Májusi tengeri 1903. : 5.46—5.47

Délután fél 5 órák zárul:

Buza októberre 1902. : 6.86—6.87
 Áprilisi buza 1903. : 7.14—7.15
 Októberi rozs 1902. : 6.11—6.12
 Áprilisi rozs 1903. : 6.23—6.24
 Októberi zab 1902. : 5.55—5.56
 Áprilisi zab 1903. : 5.84—5.86
 Májusi tengeri 1903. : 5.49—5.50

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén gyöngébb küldő di jegyzésekre és bécsi folytatolagos eladásokra Osztrák-Magyar államvasuti részvények ismét hanyatlottak és ennek következtében a többi értékek is gyöngültek és kedvtelen hangulattal zárultak.

Valuta és érváltó változatlan.
 Előzősde. Osztrák hitelrészvény 687.50—690.—.
 Magyar hitelrészvény 726.—728.25. Rimamurányi

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorkyjejev).

Irta: GORKIJ MAXIM.

— Testvérek — kiáltotta újból. Feleltek... Csak egy pár szóval feleljetek üdvözlésemre.

Mindnyájan hallgattak. A legtöbbször keletlenül érzés látszott az arcán.

Jesov újból fölállt s újból beszélni kezdett. — Mi ketten... minket eltaszított az élet... engemet és ezt... Mi mindketten ugyanazt akarjuk... azt, hogy bennünk az embert vegyétek figyelembe... kartársaim! Ez a nagy, buta ember itt...

— Ne séris a vendéget, — hallatszott most egy mély, erős hang.

— Igen, ne séris, — mondta valaki.

— Ostobák! — vágott vissza Jesov. — Jó bolondok. Hát sajnáljátok? Hát tudjátok, hogy ki ez? Ez is egyike azoknak, akik véretekét kiszippolyozzák...

— Elég! — ordítottak most Jesov felé.

Mindnyájan beszélni kezdtek, nem is figyelve Jesovra, aki megbántotta Fomat. De Foma sajnálta Jesovot s hogy kifejezze sajnálkozását, így szólt: — No öreg medve, nem iszunk? Vagy haza akarnál menni?

— Haza? — kérdezte Jesov. Hát hol a hazája annak, akinek nincs helye az emberek között? Külföldben... Menjünk!

Foma szeretett volna még maradni, de azért fölállt. Jesov is föltápászkodott s megragadta Foma karját.

— Menjünk...

— Viszontlátásra uraim — mondta Foma a szedők felé fordulva.

— Hahaha! Kacagott Jesov, mikor vagy husz lépésnyire volt a tüztől. Ugy tesznek, mintha sajnálnák, hogy távoznak, pedig örülnek neki. Megakadályoztam őket abban, hogy állattá fajúljának.

— Igazad van — mondta Foma. Minek is tartasz beszédeket?

— Hallgass! Nem érted ezt — kiáltott Jesov izgatottan. Mennyi aljas, ostoba és szegényes dolog van ezen a világon. Es az emberek... ezek az ostoba, szerencsétlen emberek.

— Hja, — mondta Foma. — Egyik sem hasonlít a másikhoz. Olyan udvariasak, mint az uraságok és helyes itéletűk van... Okosan ítélnék. Pedig csak egyszerű munkások.

— Oh Istenem, — sóhajtott Jesov. — Hát hogy éljen az ember? Hova togye a lelkét?

— Ez a közönséges nép nem is olyan türelmetlen, ha az ember ismeri, — mondta Foma. — Sőt nagyon érdekes. A paraszt és a munkás, ha az ember úgy veszi, mint ahogy csakugyan élnek, olyan mint a ló. Terhet cipelnek és nyögnek...

— A mi egész életünk terhe az 6 vállukra van rakva, — mondta Jesov dühösen.

Foma átengedte magát gondolatainak és bölcsekedett:

— Egész életükben cipelik a terhet. Egyebet sem tesznek. És olykor mégis mondanak olyant, ami magunkfajta embernek eszébe sem jutna. Vagyis, tudnak érezni... Csakugyan érdekes velük lenni.

Jesov szótlanul ment egy darabig. Aztán hirtelen megállt s hangosan kezdett beszélni.

— Megcsalt az élet — mondta szavaló hangon — alaváló módon csalt meg. Sokat szenvedtem. Keblemből kifogytak az eszmék. Eltemtem minden gyönyört és minden vágyakozást. Testvér! Te boldogabb vagy, mint én, mert te ostoba vagy! Én pedig...

— Ne sirj! — kiáltotta Foma izgatottan. Foma nem hallgatott rá:

— A szines remények és álmok egész vi-

rágoskertjét hordtam keblemben. Mind elhervadt... mind... Szívemben most a halál van... álmaim holtteljei rothadnak belül... oh!

Jesov sirt s úgy zokogott, mint egy asszony. Foma sajnálta s úgy érezte, mintha valami nagy súly nyomná a lelkét. Türelmetlenül ragadta meg vállát és így szólt:

— Hallgass! Menjünk. Milyen gyöngye vagy! Jesov most dühösen mondta:

— Te érzéketlen kődarab! Miért taszítasz el magadtól? Miért nem hallgatod meg egy haldokló lélek enéket?... Miért nem sirsz? Miért nem látod, hogy sebesült s hogy haldoklik? Menj el tőlem! Azt hiszed talán, hogy részeg vagyok? Nem, meg vagyok mérgezve... Eredj!

Foma halkán mondta Jesovnak: — Ne bolondozzál! Miért szidsz?

— Magamra akarok maradni és... végig akarom énekelni dalomat.

Foma összerendezte a sötét ordító hang hallatára. Gyors léptekkel követte Jesovot, de mielőtt elérhette volna, a kis tárcsáiról idegesen kezdett sikongatni, földhöz vágta magát s úgy sirt, mint ahogy kis gyermekek szoktak.

— Miklós! — mondta Foma s vállon ragadta. Hagyd el... mi ez? Oh istenem! Miklós! Elég már... Hát nem szgyelled magad?

Jesov nem szegyeelte magát. A földön hempergett, mint a hal, melyet most huztak ki a vízből s mikor Foma lábra állította, melléhez simult, vékony karjaival átölelte s szakadatlanul zokogott.

— Hagyd el — mondta Foma s visszazórtította ajkait. — Elég már!

Föllázadt e szenvedés láttára, lelkén saját bánata ragódott, haragos gyászában nagyot ordított, a város felé fordította tekintetét, ahol most a messzeségben égtek a lámpások s így kiáltott:

— Atok legyen rajtatok! Várjatok... Ti is meg fogtok fulladni! Atok! Atok!

(Folytatás következik.)

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Csütörtök, 1902. szeptember hó 18-án.
A windsori vig nők.
Vig opera 3 felv. Zenéjét szerzte Nicolai.
Személyek:
Sir J. Falstaff Kornaí Cajus Hegedűs
Flut Váraúy Fluthné Ney H.
Reich Szendrői Reichné Várent
Fenton Kiss B. Reich Anna Payer M.
Spárlích Gábor Pincér Ney B.
Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. szeptember hó 18-án.
Francillon.
Vigjáték 3 felvonásban. Irta Dumas Sándor. Fordította Paulay Ede.
Személyek:
Riverolles Ujházi Célestin Faludi
Riverolles L. Gyones Inas Narkusz
Grandredon Náday Riverrőlésné Márkus
Symeux Császár Smithné Helvei
Carillac Náday B. Annetta Vizvári M.
Pinguet Rózsahogyi Eliza Keczeri
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. szeptember hó 18-án.
Először:
Hódolási!
Irta Lampérth Géza.
Utána:
Rodostó.
Történeti színmű 3 felvonásban, epiloggussal. Irta: Géczy István és Lampérth Géza. Zenéjét szerzte: Kun László.
Személyek:
II. Rákóczy Fenyesi Eszterházy Pethes
Bercsényi Hegedűs Pszterházy Kúrti
Borosnyiné Haraszty Starhemberg Mátrai
Közégyi Vársányi Pápay Gáspár Tapolczai
Mikes G. Jávorka Balassa
Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. szeptember hó 18-án.
Egy görbe nap.
Énekes bohózat 3 felv., dalokkal és táncokkal. Irta: Csicsery Dors és Tsa. Zenéjét részben szerzte: Barna Izsó.
Személyek:
Borsszem J. Dezőfi Tarjagoss Szerdahelyi
Wewrowszhegy Németh Dicsőfi Delli
Leona Krecsányi Sanyaró Vendel Ujvári
Izolda Dóry M. Tolyáss Dániel Szabó
Kraxelhuber Kovács M. Hombár Horváth
Kraszahubay Szirmai Rendőri Tollagi
Monoklea báro Szmegi Gúzóltó Kenedich
Mokányi Berci Kis M. Elsa Harmath
Bukovay Kovács K. Juci Blaha
Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. szeptember hó 18-án.
Bölcső és koporsó.
Alkalmi darab két részben, két nyílt változással. Irta Verő György.
Személyek:
Asztalosmester Boross A jobbágy Mátrai
A felesége Sziklainé A Góbe Gréth
A leánya Bokross A Janó Palásthy
A legény Iványi Az lezgy Sziklai
Az inas Lenkeffi A Panna Angyal
A vén kuruc Hidvéghy A bakte Báthory
A belletrista Rátonyoi A hajdu Szabó
A toátrista Cserny
Utána:
Varázshegedű.
Jaques Offenbach operetteje, egy felvonásban.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. szeptember hó 18-án.
Délihálok házája.
Irta Lovász János.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

FOVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. szeptember hó 18-án.
Rózsanyílás idején.
Énekes bohózat énekekkel, táncokkal 3 felvonásban.
Kezdeté 7 órakor.

VÁROSLIGETI NYÁRI SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. szeptember hó 18-án.
Először:
Kossuth.
Alkalmi bafasiz színmű 6 szakaszban. Irta Pakots József. Zenéjét összeállította Donáth Ede.
Kezdeté 7 órakor.

FOVÁROSI ORFEUM
Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.
Kiners-Moulin
ekvilibristák
Humberty
szonglőr
Nizzai élet
nagy kiállításos balett
és a mulattató programm.
Kezdeté 8 órakor.
A télikerben reggel 5 óráig **Vörös Elek** előnyezenekeza hangversenyez.

Tessék megtekinteni KLOPPER TESTVÉREK imaházat
בית הכנסת
József-körút 37-39. sz.
a Rákóczy-térrel szemben.
teljes énekkarral.
Szeptember 28-án reggel 1/5 órakor.
Villany világítás.
Kitünő szellőztetés.

Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület tanfolyamain, melyeken a **REMINGTON, YOST, SMITH PREMIER** és **UNDERWOOD**-írógépek iskolák növendékei, valamint mások is a **magyar- és német gyorsírásban** (Gabelsberger-Markovits rendszer) alapos oktatást nyerne, további jelentkezők korlátolt számban még felvétetnek. Értekezhetni naponta 9-2 óráig az iskola helyiségében **V. Vécsey-utca 5. szám. földszint.** (Székhely: Királya-tér 15.)

Ekszernél szebb, ha egy nő szép flom arubórel és fehér ruhákkal díszeskedhet és hogy ezt elérje, használjon „Fortuna” erómet, egy tégely ára 1 korona, és „Fortuna” szappant”, 1 dró ára 80 fillér.
Kapható: **Schubert Arnold** „FORTUNA” gyógyszerárúháza Budapesten, VII., Csengery- és Dob-utca sarok.

Cs. és kir. udv. szállítás.

1902 3. idény.
KOHN HELMANN és FIAI
legnagyobb férfi- és gyermekruha-áruháza
az „Angol szabó”-hoz
Budapest, IV. Károly körút 12.
Legjobb bevásárlási forrás, minden tiszta gyapjuból ami nem feslik és nem fakul. Minden darabon olcsó, szabott árak. Még nem feleltő árúért a pénz visszacsadjuk.
Dus választék öltönyökben 12 frt
Felöltő 12 frt
Raglan 14 frt
Téli Ulster v. télikabát 16 frt
Gyermeke ruha 4 frt és feljebb
Fiók-hizlet (Központi város háza) Káoly-körút 30.

Felöltő K. 20.—, Ulster K. 36.—, Loden-öltöny K. 30.— (mind tiszta gyapju) Rothberger Jakab es. és kir. udv. szállítottán Budapest, Váci-utca 6. Meg nem feleltő a pénz visszacsadjom.

Szabászati mintaiskola.
Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy **szabászati mintaiskolánkban Budapest, IV., Váci-utca 7. II. em.** az előjegyzéseket befejeztük, s az ebből fennmaradt helyekre **beiratásokat** folyó hó 25-ig fogadunk el. Beiratási díj 10 korona. Előkelő hölgyek számára 10 hónapig tartó kurzust kezdünk külön termekben, 200 korona tandíj mellett, mely összeg havi 20 koronás részletekben fizetendő. Tandíjmentes növendékek számára pedig okkerüben vezetett tanulmányokat nyitottunk meg. A tanítás kezdete: október 4-én.
A szabászati mintaiskola igazgatósága.

Csak 5 kor.
4 1/2 kiló legfinomabb, a préselési megárdult toltette-szappan, körülbelül 50 drb különböző szagu szappan. Székéldi utánvétel vagy a pénz előleges leküldése mellett.
J. SCHÜLLER, Wien, II. Kurburggasse 4.

SZABÓ ISTVÁN ÉS TÁRSA
fűszer-, csomagó- és bor-üzlete
Erdétyi különlegességek raktára.
Balatonmelléki és erdélyi bor raktár.
Budapest, VIII., József-körút 16. sz.
TELEFON 59-94. szám.
A „SZÓLÓFORRÁS”-hoz:
5 kiló mészdes balatonmelléki csomagó szőlő 2 kor. 40 fill.
1 kiló mészdes balatonmelléki csomagó szőlő 1 kor. 52 fill.
1 kiló Mészdes Oportó 1 kor. 52 fill.
1 kiló Mészdes Oportó 2 kor. 44 fill.

MAGYARON ELŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NÍRNEVŰ ÓRÁZSLETE.
Alapították 1847.
Bräusweller János
Szegeden. Cs. és kir. kirárolgocson szab. chronometre- és mérési, földhálózá remon toir ingóruknak stb. éth.
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

34.922. szám. VI/2.
Feladési hirdetés.
A sztancsofálvai kinstári birtokhoz tartozó A üzemosztály I. tag 2, 5, 6, 7, 8, 10. és 12. számú osztagaiból, továbbá a II. tag 13. és 17. számú osztagaiból képezett 386⁵⁰⁴/₁₀₀₀ kat. hold kiterjedésű vágásterület fatömege 1906. évi szeptember hó 30-ig terjedő kihasználási kötelezettséggel
folyó évi október hó 1-én fog 19.000 (tizenkilencezer) korona kiküldési ár mellett zárt írásbeli ajánlatok útján az aradi m. kir. jószágigazgatóságnál eladatni.
Ugyanakkor eladatni fog a sztancsofálvai kinstári birtokhoz tartozó A üzemosztály II. tag 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26. és 29. számú osztagaiból képzett 255⁰⁸⁰/₁₀₀₀ k. hold kiterjedésű vágásterület fatömege és 1906. évi szeptember hó 30-ig terjedő kihasználási kötelezettséggel ugyanevak 19.000 (tizenkilencezer) korona kiküldési ár mellett zárt írásbeli ajánlatok útján.
Vevők kötelesek a megvásárolt fát dönteni, a vágásterületet a tuskókkal együtt gyökerestül kihasználni és írtás által szántásra teljesen alkalmas kitisztított állapotban átadni, viszont vevőnek szabadságában áll a vágásterületet legeltetésre és kapásnövények, valamint gombafélék termesztésére ingyen felhasználni a kihasználási időtartam alatt.
Az ajánlatok, melyek mindegyik vágásterület kihasználására nézve külön teendők meg és 2000—2000 (kettőezer-kettőezer) korona bánatpénzzel felszerelendők
folyó évi október hó 1-én az aradi m. kir. jószágigazgatóságnál nyújtandók be, a hol a szerződés feltételei a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatokban kitéendő számokkal és betűkben a megajánlott ár és az ajánlattevőnek azon nyilatkozata, hogy a szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti. Későn benyújtott, vagy kelőlen fel nem szerelt ajánlatok, valamint táviratok figyelembe nem fognak vétetni.
Budapest, 1902. július 21-én.
M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Legújabb levelező.
Legújabb levelező, öntgyvéd és házi útkár. A közönségek között előforduló mindentéle levelek, megülvások, ajánlatok, szerződések stb. mintáival. Ara füve 2 kor., köve 3 kor. 40 fill. Az üzeneg elküvetés bekielése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodlauer F. és Fia) es. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-ut 21. szám.

Magy. kir. államasutak.
123583/902. szhoz.

Pályázati hirdetés.
A magy. kir. államasutak igazgatósága a jövő 1903. évben, illetőleg 1906. év végeig szükséges lámpa és lámpásalkatrészek szállításának biztosítását önjavítva, ezírtan nyilvános pályázatot hirdot.
Az ajánlatok legkésőbb f. évi szeptember hó 27. déli 12 óráig a magy. kir. államasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályához bejerteszendők, a bánatpénz pedig f. évi szeptember hó 26-án déli 12 óráig a magy. kir. államasutak főpénztáránál leteendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén a szállítási feltételek a magy. kir. államasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73. sz.) megtekinthetők.
Budapest, 1902. aug. hó. Az igazgatóság. (Utánnyomás nem díjazt.)

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operabáz	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Péntek	Zárva	Szigetvári vértanúk	Rodostó	Kossuth Lajos	Bölcső és koporsó Aranylakodalom
Szombat	Hunyadi László	Coriolanus	d. u. Az Órnagy ur Rodostó	Kossuth Lajos	Bölcső és koporsó Aranylakodalom
d. u. Vasárnap este	Hoffmann meséi	Coriolanus	A poigármester ur Rodostó	Kossuth Lajos	Bölcső és koporsó Aranylakodalom

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapot megszűnjék. Kell lenni valakinek, a ki a fiataloságot a neki életről jóakarattal, őszintén és behatóan felvilágosítja, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait báran, tartozkodás nélkül és bizalommal elmondhatják. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpaszolni, hanem olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki eletre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.

Ilyenmagasozos hivatású és erre való Dr. Palócz v. Kórházi orvos, specialista országos hírű intézet (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint a nő) neki életéről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedvei megvizsgálhatók, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koranyagoktól-lelki kínjait megszűnnek. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegben biztos és teljes eredményt használó gyógymóddal a monarchiában uttóré és egyedülálló. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az ő specialis gyógymódjával még a legelhanyagoltabb esetekben is a nujakáros sebeket, hűgyes-, hólyag-, ideg- és hátrgerinc-bajokat, az önfertőzés és szifilisz utóbjait, magömlést, elgyengült férőierőt (impotenciát), aranyeret, vérőbjákat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségét. Nők részére külön váróterem és külön kójtár van. Ha valaki bármilyen ólnak fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szivesen adnak leveleire kimerő, titoktartó választ (a levélhez csak válaszólyogot kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elgőjtik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szűkséges specialis gyógyszerekről is gondoskodik. A rendelést Dr. Palócz önmagáért és egyedül végzi naponta délelőtt 10 órától délután 6 óráig (vasárnap déli 12 óráig).
Cím: Dr. Palócz v. Kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

Talán Angliában volt az idén ?

Kérdik minduntalan azon uraktól, kik a modern szabású és feltűnő elegáns szűrkés fekete Raglan felöltőket és öltönyöket viselik... Holott ezen izléses angol ruhák a Neumann M. cs. és kir. udv. szállító férfi-, fiú- és gyermekruha telepéből (Budapest, IV., Múzeum-körút 1.) származnak.

HEIM FÉLE MEIDINGER KÁLYHÁK
A feltaláló Dr. Meidinger tanár által kizár. jogosított gyára
CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ
HEIM H.
BUDAPESTI THONETUDVAR
Utánzóktól MEIDINGER OFEN utalással az ill. ova intünk H. HEIM álló védjegyre.
Prospectusok és költségvetések ingyen és bérmentve.
EREDETIBEN KAPHATÓK BÉCS, OBER-DÖBLING, CSÁKIS GYÁRUNKBAN BÉCS, I. KOHLMARKT 7, VAGY FŐKJAINKBAN PRÁGA, HYBERNERG. 7.

A KI Kossuth korát
alaposan ismerni akarja, azt a kort, melyben Kossuth lángszelleme a hazá sorát irányította, rendelje meg
1. Gracza György
Az 1848-49-iki magyar szabadságharc története című nagy munkáját, a mely a szabadságharc legkimerítőbb forrasmunkája. — Ara őt díszkötésben, csereklé több illusztrációval 70 korona.
2. Varga Ottó
Az Aradi Vértanúk Albuma című művét három részre emegható emlékműve, számos illusztrációval, quart alakú díszkötésben. Ara 15 korona. Mind a két munka külföldön vagy együtt is megrendelhető csekély havi részlet fizetésre a kiadónál: Lampel K. (Waldauer F. és Fia) és Kir. udv. könyvkereskedésben, Budapest, VI., Andrassy-ut 21. szám.
Magyar királyi Államvasutak Igazgatósága.
Hirdetmény.
Ezennel közzétérő tételek, hogy a vasuti kocsiiban és az állomási helyiségekben elengőtt tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, csúba- és fohérművek, botok, napernyők és ceernyők stb. az alább felsorolt állomásokon átvizsgálás alkalmával azonnali közpénzfizetés mellett el fognak adatni.
Közösvar állom. 1902. szept. 19-én d. u. 2 órákor.
Miskolc állomáson 1902. szept. 26-én d. u. 2 órákor.
Budapest-nyugoti állom. 1902. szept. 29-én d. u. 9 órákor.
Budapest, 1902. évi szeptember havában. Az igazgatóság.

Könnyelműség
voina elhalasztani az alkalmat, cipő- és csizmaárut nem Agulár Dávidtól beszerezni, hol olcsó árért tartós és szép cipőt kaphat. En nem haszonra törekszem, hanem arra, hogy munkásaimnak kik házában dolgoznak, állandó munkát biztosítsak. Saját találmányu Agulin cipőkenőcsöm, mely felülmulja az össze: eddig készített kenőcsöket és egy elegáns cipősamát minden vevőnek ingyen adok.
Halina eszima nemez bűléssel, nyelvig bírral . . . . . 5.—
Halina eszima posztobűléssel, térdén feltűli bírral . . . . . 7.—
Vixialb vagy orosz-lakk eszima . . . . . 10.—
Bárnybőr bűléssel csizmák fr. 1.50-el, cipők 50 krral drágábbak.
Borjúbőr sima vagy bűlése . . . . . 3.—
Borjúbőr sima vagy bűlése, elegáns forma 3.20
Katonabakancs borjúbőr 3.50 vixibőr 4.50
Szarvasbőr fűzős lábakra 4.—, posztóbőr . . . . . 3.—
Vix cugos vagy fűzős, fényesre tisztított 3.80
Kárpási szarvasbőr 3.50, fokbőr . . . . . 3.—
Női: zörgőbőr cugos vagy fűzős . . . . . 3.—
Chevreaux lakk keztyűbőr fűzős 3.30
Zörgő gombos, elegáns forma 3.30
Szarvasbőr cugos árszékony lábra 3.50
Cipőárak az árjegyzék szerint választandók, vidéki megrendelőknél sokkal kezebbet küldök, mintha személyesen választotta voina. Nemtelés esetén a cipőt vagy csizmát kicseréltem vagy a pónt levonás nélkül visszaszadom.
A mértékvetőnél elegendő, ha papírlapra állva a láb körvonalát lenyűjölük.
Agulár Dávid BUDAPEST VII. KER., Erzsébet-körút 6. sz.

Restitutionsfluid
Kwizda fele Restitutionsfluid
Cs és szab. mosóvíz lovak részére.
1. érez 2 korona 83 fillér. — 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használáiban van nagyobb munkánál elő- és utócsinálást, huzamoknál, inak megrepedésénél stb., az időmúlással kevéssé munkára képesít a lovakat. Csak a lenni védjeggyel valódi. Kapható Austr. — Magyarországon valamennyi gyógyszerüzemben és kórházokban, gyógyszerkereskedésben.
Főraktár: Kwizda, Ferenc János kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelemi udvari szállító.
Főraktár: Török József gyógyszerész, Király-utca 12. és Andrassy-ut 26.

A KI
finom, divatos, jó
őszi és téli ruhát
vásárolni akar, forduljon a szűkséglete beszerzésével bizalommal a férfi-, fiu- és gyermekruha céghez
Gross és Löwenstein
férfiszabók
Budapest, V., Deák Ferenc-utca 18.
hol a kész ruhák divatosan saját műhelyünkben készülnek hazai és angol szövetekből.
Mértékszerinti megrendelések a legújabb kivitelben és pontosan eszközöltetnek.
Videki megrendelések, valamint minták kívánságra portómentesen küldetnek, meg nem felelő áruk kicseréltetnek vagy a pénzt visszaadjuk. Nagyon sikkes és elegáns Sport felöltő 15 frttól fölfebb és Raglankabát 15 frttól fölfebb.
Nagy raktár. Nagy választék.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján
Dr. Kajdacsy
v. eszáz. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít; hűgyesőlyást, hólyagbajt sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyengült férőierőt, idősebbknél is electro Massage vagy Psychopnora által. Önfertőzést és annak utóbjait: ideg- és hátrgerincbajt és minden női bajokat.
— Rendel: 9 órától 4-ig és este 7—8-ig. —
Budapest, Kigyó-utca 5.
Clotild-palota (I. emelet).
Átjáró ház. — Lift használható.
Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszerik.

UTOLSÓ HÉT!!!
HUZÁS MÁR VASÁRNAP.
50 fillérért
50.000
korona érték nyerhető
a Pozsonyi Kiállítási Sorsjátékon
Sorsjegyek mindenütt kaphatók.
Megrendeléseket a pénz előleges beküldése ellenében pontosan eszközöl a
Kiállítási Sorsjegy Iroda Budapest, V., Nádor-utca 16. szám.
50 fillérért 50.000 korona.

SAJÁT KÉSZÍTMÉNYÜ
FÉRFI ÉS FIU RUHA ÁRUHÁZA
LUKÁCS GYULA
 FÉRFI SZABÓ
 BUDAPEST
KOSSUTH LAJOS U. 18.
 AZ UDVARI KÁVÉHÁZ MELLETT

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK
 LELKIEMERETESSEN ESZKÖZÖLTETNEK.
 MINTÁKAT KIVÁNTATRA BÉRMENTVE KÜLDÖK.

Legszebb Legjobb Legoliosabb
PAP PAP PAP

Legszéjjelhető vasgőzű db kivethető matraccal — 10.—
 1 rouge paplan — 1.80
 1 primár — 2.80
 1 csodász paplan — 3.40
 1 sattu — 2.80
 1 alászs cashmir — 4.80
 1 selyem alászs paplan — 5.20
 1 fodros selyem ad. papl. 13.50
 1 jó vázon paplan lepedő 2.—
 1 ággy 1.30
 1 csapaj 3.50
 1 csapaj 3.50
 1 táj pokróc — 1.80
 1 táj pokróc — 4.60
 1 szép fali szőnyeg — 7.50

1 acél sodrony ágybetét 6.—
 1 tengerifü matraccal — 4.50
 1 sztripe — 12.—
 1 ablak köpör függöny — 3.—
 1 tunis — 1.50
 1 gyapjú — 4.50
 2 nagy 1 szalaterítő bouret 5.50
 2 1 gyapjú 12.—
 1 nagy szobaszőnyeg — 2.50
 1 1 — 1.50
 1 ágyelőkő I. — 0.85
 1 tapasztr ágyelőkő — 1.50
 1 mir. jó fűzőszőnyeg — 4.—
 1 — 1.50
 1 — 1.50
 1 — 1.50

GICHNER JANOS
 paplan, matracc és kárpitoslási szőnyeg, szőnyeg, függöny, vasbutor és négy rakéta.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
 Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tartós árak kiserőletnek, vagy a pénz visszafizetéséig.

Női betegségeket,
 Lysoferrin.
 mint egyáltalán kifolyást és méhnyál fel-
 tünő gyorsan gyógyítja az általa előállított
 Ezen betegségekhez por kitűnő hatással bír idült a nő fe-
 herfolyásai, anyaméhgyulladás, az anyaméhgyula-
 dásai, valamint minden más tartós női bajnál. 1 doboz ára
 3 korona és egy dupla doboz ára 6 korona.

Erőmegújító-elixir,
 hatáiban a mai napig utól nem éri szer, mindennemű gyón-
 gességi bajoknál, de különösen elgyengült férfiak (im-
 potencia) ellen kitűnő szer, valamint vérszegénység, asp-
 kor, ideggyengeség, valamint női magtalanságának
 kor, ideggyengeség, valamint női magtalanságának
 kor, ideggyengeség, valamint női magtalanságának

Férfiaknak.
 kitűnő szer gonorrhoea, kifolyások és húgyócsigolya-
 dás, még az elcsúszott is, gyorsan és teljesen gyógyítást,
 már néhány befecskendezés és Capsulae bevétele elegendő
 hogy a leghevesebb folyás megszűnjön. Egy üveg ineció
 Lysoferrin 2 korona és egy doboz Capsulae 2 kor. Postai
 megrendelések gondosan eszközöltetnek. — 3 koronán felüli
 megrendeléseknél csomagolás nem számítatik. Számos
 hírnevűt van, kiknek fentebbi szerrel segítették.
 Mint egyedül valóban kapható:

ERŐS ALADAR gyógyszer-tárában
 a Szent Jánoshoz, Nagy-Kikötőn, 2. szám.

DÓCZI MÓR cipész
 Budapest, Kerepesi-ut 10.

ujjonnan átalakított és nagyob-
 bított üzlethelyisége pártalan a
 maga nemében. Sokkal
 jobb, elősőbb, elégán-
 sabb és
 tartósabb
 cipőt nem
 kaphat, mint fenti jöhrnevű cégnél.

Férfi:
 Derby, borjúbőr angol bakancs 3.50
 Amerikai box, fűrés, fűrés vagy cujos 4.50
 Elegáns francia sörbőrcipők 3.20
 Sárga bagaria fűrés vagy cujos 3.50
 Szalva v. oroszleak 4.50
 Lakk vagy box angol bakancs 4.50
 Szalva v. oroszleak ..... 4.—

Női:
 Zergo, fűrés vagy cujos 3.—, gombos 3.50
 Amerikai box, fűrés, gombos vagy cujos 3.50
 Szalva, fűrés, gombos vagy cujos ..... 4.—
 Szalva bagaria fűrés-cipők ..... 3.—
 Lakk, kivágott L50, kereszteltes ..... 2.—
 Gyermekcipő 1 ft. Fiu- vagy leánycipők 2 ft.
 Képes nagy Arjegyzék, csomagolás és szállítási díj. —
 10 ft-on felüli rendelések bérmentve küldetnek. Vidéki meg-
 rendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek. — Nem
 megjelölt árak készlettel kiserőlet.

Az üzlet nagybottása miatt az összes nyári cipők
 előállítási áron, vagyis 20 százalékkal a ren-
 des áron alul kaphatók.

Az Aradi Vértanúk Albuma.
 Szerkesztette: VARGA OTTÓ.

Arad sz. kir. városa és az aradi
 Kölcsey-egyetlen megbizásból.
 Az aradi vértanúk emelt díszes
 irodalmi emléke, amely az eddi-
 geknél sokkal díszesebb kiállítás-
 ban most érte meg a közönséget.

Rendkívül alkalmas ajándéknak.
 Nyolcvanhat képpel és 6 mű-
 melléklettel. Díszes
 albumszűrő kötésben **Ára 15 kor.**

Megrendelhető a
Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)
 és az aradi udvari könyvkereskedésben
 Budapest, VI., Andrásy-ut 21.

GUMMI
 és hálolyag-különlegességek,
 valódi francia és angol gyártmány, teljesen biztos és
 ártalmatlan. Roule 1, 2, 3, 4, 5, 6 ft tucatsja, hálolyag 2,
 3, 4, 5, 6 ft tucatsja, Capote americas 2, 3, 4, 5 ft
 tucatsja, párisi szavacs 2, 3, 4, 5, 6 ft tucatsja.
 Pessarium nectumum 1 ft, 1.50—2.00-ig orvosi rendelésre.
 Diana-év haribaj-kötetek 2 ft 50, 3 ft 50 kor. darabja.

Magyar Orvosi Múszertárban
 Budapest, Kerepesi-ut 32. M.,
 a Rókus-körná templomával szemben. — Árjegyzék in-
 gress, sárborítókban.
10 frtnyi megrendelésnél 20% engedmény.

Nincs többé **székrekedés**, megszűnt az én
 Raktár: 8608, 4, Habsburg-utca 10.
 Prospektus ingyen. Próbaküldemény
 12 db bérmentve 3 k., utánvétel is.
Huss-kalácsom.

Hazai Általános Korona Takarékpénztár
 m. Szövetkezet
 Budapest, VII., Dohány-ut 20.

MEGHÍVÓ.
 A Hazai Ált. Korona Takarékpénzt.
 mint Szövetkezet
 1902. évi október hó 1-én délelőtt 10 órakor
BUDAPEST,
 VII. ker. Dohány-u. 20. sz. I. em
 saját helyiségében tartja
III-ik
rendes közgyűlését,
 melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk.

Mérleg az 1901—1902. üzletéről.

VAGYON.

46	Pénzkészlet	26111	52
41-47	Kötelezvények	790589	09
64	Leltár	4104	62
19	Szervezkedési k.	1549	76
42	Nyomatványok	587	77
32-36	Értékpapírok és letétek	3610	—
59	Ingatlan	9776	87
		8102	18
		3363	29
		63	

TEHER.

37	Az 1899. I. évtársulat vagyona a mult évről	160957	65
48	Az 1899. I. évtársulat heti befizetése a f. évben	70844	—
		231801	65
33	Az 1900. II. évtárs. vagyona a mult évről	62166	48
34	Az 1900. II. évtársulat heti befizetése a f. évben	55326	—
49	Az 1901. III. évtársulat befizetése a f. évben	86918	—
50	Letétek	39298	31
13	Ovadékok	2600	—
55	Tartalékaik	5500	—
48	Hitelezők	304026	80
		787025	24
	Atmeneti tételek		
	Előre befizelt kamatok	6994	95
	Előre kifizelt kamatok	2390	39
	Nyereség		
		4604	56
		44099	83
		836329	63

Napirend:

I. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletéről.
 II. A zárszámadások előterjesztése és a mérleg megállapítása.
 III. A felügyelő-bizottság jelentése és határozata a felmentvény magadása iránt.
 IV. Az alapszabályok §. 9-a alapján a feloszló I-ső évtársulattól 5 tagu felzámoló-bizottság megválasztása.
 V. 5 felügyelő-bizottsági rendestag, 2 felügyelő-bizottsági póttag, 16 választmányi tag és 6 póttag megválasztása.
 VI. Indítványok: Az alapszabályok 27. §-a értelmében írásbeli indítvány nem érkezett be.

Jegyzet: A szavazati, igazolványok melyek a közgyűlésen való részvételhez és a szavazati jog gyakorlásához okvetlen szükségesek, a betéti könyv felmutatása ellenében szeptember hó 26-ig beárólag a hivatalos órák alatt adatkak ki a szövetkezeti helyiségben. A mérleg az intézet helyiségében a t. tagok rendelkezésére áll.

Az igazgatóság.

VESZTESÉG.

62-63-64	Üzleti költségek helyeg, hiteltudósítás, világítás stb.	5947	26
23-57	Tiszfűzetések	11540	04
60	Lakbér	3979	96
20	Intézet házhér	2700	—
44	Hite kamatok	16251	21
66	Letétkamatok	2218	66
28	Adó és illetékek	206	90
	Leírások		
64	Leltár 5130,77 koronának 20%-a	1026	15
19	Szervezkedési költs. 1721'96 kor. 10%-a	173	20
42	Nyomatványok 1176'54 koronának 50%-a	587	77
	Tiszta nyereség	1786	12
		44630	16
		44099	83
		88729	08

NYERESÉG.

30	Nyereség áthozat a mult évről	51488	88
10-48	Kölcsön kamatok	24060	96
56	Készlet díjak	3928	76
65	Tartalék számla	70476	58
62	Késedelmi bírságok	3730	37
12-31-68	Be. átráfási és egyéb díjak	5000	68
65	Házhér jövedelem 1/2 évtro	300	—
		88729	08

Budapest, 1902. július 31-én.
 Pollák Ignác, Dr. Frim Jakab, Ausch Gábor, Berényi Mikes, Dr. Goldstein Adolf, Mal Manó, Somogyi Soma, Nadel Jakob, Deutsch Ignác vezérigazg. elnök. alelnök. igazgató. igazgató. igazgató. igazgató. pénztárnok. főkönyvelő.

Ezen veszteség-nyereségszámítást a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és helyesnek találtuk:

Véscey Leó, Dr. Bergsmann Jakab, Czukor Béla, Hirsch Lajos, Róthauer Mihály, felügyelő b. elnök. felügyelő b. tag. felügyelő b. tag. felügyelő b. tag. felügyelő b. tag.

Az év végén maradt: 1699 tag 3826 üzletirészszel
 A számadási évben belépett ..... 630 tag 2198
 Összesen ..... 1699 tag 6024 üzletirészszel
 Időközben lezámolás folytán kilépett ..... 170 tag 708
Felmondott: ..... 21 tag 126

